VENSKAB-DANMARK-KINA.DK

NR. 106 / 2016

DANMARK KINA

INDHOLD

3 PÅ EVENTYR I 1920'ERNES SHANGHAI
Christina Maria Jessen og Søren Hein Rasmussen

12 TRE-SELV-KIRKEN
Torben Brink

14 EN FREMMED I KINA
Arne Andreasen

20 KINESISK KALEJDOSKOP

24 BAG GUOMAO
Jens Schott Knudsen

27 SEKS ANMELDELSER

35 VEJEN AD HVILKEN
Kristian Rose Schmidt

38 MSEM FOR NGO!
Ulrik Tarp Jensen

40 KINAS STORE UDFORDRINGER
Nils Thostrup

44 SÅDAN ER KAPITALISMEN ... OGSÅ
Nils Thostrup

45 DKK NYT

46 KINESISK NYTÅR

48 DEN SMALLESTE
Jens Schott Knudsen

Tegning
Mikkel Maltesen

FERIEPOSTKORT

Kan man sende et feriepostkort på forhånd? Måske lidt usædvanligt, men ellers er næste chance først til årsskiftet, hvor nr. 107 kommer på gaden, så derfor:

Vi vil gerne sende jer alle de varmeste hilsner. De varmeste giver sig selv, for vi skal til Beijing, og der kan man være sikker på sommervarmen. Vi skal bl.a. besøge Xuehe, vores kinesiske datter, og se den spritnye lejlighed, hun og hendes mand Ming er ved at indrette i et nybygget højhus.

Han glæder sig meget til at få et køkken med elektrisk affaldskværn, mens Xuehe har brugt megen tid på at udvælge de loftslamper, der er et must i et moderne kinesisk hjem. Lejligheden har de fået gennem Xuehes arbejde, for statslige foretagender sørger fortsat for at hjælpe deres medarbejdere med den slags.

Vores kinesiske barnebarn Tiantian er vi nok ikke så heldige at se. Efter god kinesisk skik passes hun af sin kinesiske mormor, så hun er hjemme hos bedsteforældrene i Dalian langt fra Beijing. Der nyder hun at være, selv om hun også er meget glad for at være hos sine forældre. Når hun er der, følger storfamilien så ofte også med, for i Xuehe og Mings treværelseslejlighed er der plads til både mormor, morfar og farmor. Samt en kanin og en kat!

Denne gang skal vi også opleve noget helt nyt: Vi skal besøge Kina og Kina. Ja, folkerepublikken og republikken, forstås. Vi skal for første gang til Taiwan, og vi glæder os meget til at opleve området ved selvsyn. Vi blev faktisk inspirerede af artiklen i seneste nummer af Danmark-Kina.

I modsætning til Anja og Jonathan rejser vi nu ikke ligefrem med rygsæk. Vi har bedt vores gode venner i Sinex Rejser om at hjælpe os med at bestille transport og gode hoteller, så outline er på plads hjemmefra. Det skal I nok høre mere om en anden god gang.

Vi ønsker jer alle en dejlig sommer. God læsning med endnu et fyldigt og alsidigt nummer af Danmark-Kina.

Fabian, Torben og Mommy Julie

PS: Gennem mange år har Danmark-Kina nydt godt af Nils Thostrups indsigtsfulde artikler og skarpe pen. Denne gang har han annonceret, at det er slut. Vi takker Nils for hvert et ord.

Redaktion:
Julie Brink (ansv.), Torben Brink og Hans Jørgen Hinrup

Tryk:
WERKs Grafiske Hus a|s, Aarhus

Danmark-Kina (DkK)
"Foreningens formål er at fremme venskabet mellem det danske og det kinesiske folk ved at give alsidig oplysning om forholdene i Kina og ved at arbejde for at udvikle forbindelsen mellem de to lande. Foreningen er uafhængig af politiske og økonomiske interesser."

DkK blev stiftet i 1952, og blandt foreningens aktiviteter er at:

- arrangere møder, foredrag og events
- udgive bladet Danmark-Kina
- formidle abonnement på kinesiske tidsskrifter
- arrangere rejser til Kina for interessegrupper
- udleje skolekasser og udstillinger

Tlf.: 86 23 10 12
vdk@mail.dk
venskab-danmark-kina.dk

Kontingent pr. år:

Enkeltmedlemmer	275 kr.
Parmedlemmer	395 kr.
Pensionister og studerende	190 kr.
Kollektive medlemmer	950 kr.

Abonnement 275 om året.

Foreningens kontonummer: 9004 4575249200

DanmarkKina 友

AF CHRISTINA MARIA JESSEN OG SØREN HEIN RASMUSSEN

PÅ EVENTYR I 1920'ERNES SHANGHAI

SHANGHAI 1927 er arbejdstitlen for et stort kunst- og undervisningsprojekt, der strækker sig ind over mange medier. Ambitionen er at fortælle gode historier og samtidig bidrage til en forståelse af, hvordan Kina blev til det Kina, vi kender i dag.

Bag projektet står foreningen MegaNørd, hvor historikere, mediefolk og kunstnere har fundet hinanden for at lave stor og klog underholdning.

SHANGHAI 1927-PROJEKTET

1920'ernes sydende, storslåede, overbefolkede, konfliktfyldte, borgerkrigsramte Shanghai danner baggrund for den digitale tegneserie *Pigen fra Shanghai*. Den er rygraden i en oplevelse, som desuden indeholder det digitale art deco-ugeblad *Shanghai Modern*, 25 korte tegnefilm, digte, nykomponeret jazzmusik, historiske fotos og et leksikon. Skulle danske skoler ønske at inddrage materialet i undervisningen, er der derudover et læringssite med opgaver og eksempler på undervisningsforløb.

Fortællingen i tegneserien centrerer sig om den 16-årige pige Luping, der en dag bliver revet ud af sit sorgløse middelklasseliv i den franske koncession og kastet ind i borgerkrigen. Det er en klassisk dannelsesfortælling om at blive voksen, men det er også en fortælling om byen og om skæbnestunden i Kinas mellemkrigstid, da Chiang Kai-shek slog til mod kommunisterne på Guomindangs venstrefløj og dermed ryddede den største sten væk på sin vej mod herredømmet over Kina – og skabte grundlaget for Maos guerillahær, der i 1949 sejrede i borgerkrigen og samlede Kina igen efter et århundredes disintegration. Læseren opdager Shanghai i takt med, at den unge hovedperson gør det.

Tegneserien byder på mere end som så. Man kan læse den helt klassisk og uden forstyrrelser på dansk, engelsk eller kinesisk, men for den, som vil have mere, er der også andre tilbud. Man kan vælge at få teksterne læst op, man kan vælge at læse med underlægningsmusik komponeret med inspiration fra 1920'ernes særlige Shanghai-jazzscene, man kan vælge at se historiske fotos under de tegnede billeder, og man kan vælge at se små tegnefilm, der uddyber, hvordan eksempelvis figuren "rickshawløberen" lever.

Imellem tegneseriens kapitler støder man også ind i gamle annoncer og andet stof fra det fiktive ugeblad *Shanghai Modern*. Bryder man sig om den slags, kan man simpelthen åbne *Shanghai Modern*, og med ét er man inde i en art deco-designet hjemmeside, hvor man kan finde mere annoncestof samt artikler i ugebladsform om hændelser i 1920'ernes Shanghai. Hermed har man bevæget sig til et af de flere øvrige produkter i *Shanghai 1927*-projektet. Det åbner samtidig for et leksikon om mellemkrigstidens Shanghai og Kina samt for *Shanghai Læring* til undervisningsbrug.

En samling af nogle af de mange produkter, der skal spille sammen i Shanghai 1927-projektet.

PIGEN FRA
SHANGHAI
Ond By
第一章 上海並不如瑪萍所想
PAGODA BRAND
SILKE TRIKOTAGEFABRIK
LAV EN SHANGHAI FRISURE
SHANGHAI
AMAH'EN

VIGTIGE BEGIVENHEDER **FOR** SHANGHAI 1927-PROJEKTET

1842

England tiltvinger sig adgang til Shanghai og en række andre havne i Kina.
Shanghai under hvidt herredømme udvikler sig hurtigt til at blive Kinas økonomisk vigtigste by.

1912

Qing-dynastiet falder, Kina bliver republik.

1919

- Kina er opsplittet under forskellige krigsherrer og udenlandske magter.
- Sun Yat-sen genetablerer det republikanske parti Guomindang ("Nationalistpartiet").

1921

Kinas Kommunistiske Parti stiftes i Shanghai.

1924

Guomindang og KKP danner fælles front i bestræbelsen på at samle Kina.

1925

- *Foråret:* Kampe mellem stridende krigsherrer i Shanghais kinesiske bydele.
- *12-3:* Sun Yat-sen dør. Den nye leder, general Chiang Kai-shek, er imod alliancen med KKP.
- *31-5:* Nationalistiske demonstrationer mod de udenlandske autoriteter i Shanghai.
- *Juni:* Omfattende strejker i hele Shanghai. Undtagelsestilstand i koncessionerne.

1926

Guomindangs militærkampagne "Den nordlige ekspedition" sætter ud fra Guangzhou.
KKP organiserer generalstrejker i de større byer, som hæren under Chiang Kai-sheks ledelse efterfølgende indtager.

1927

- *Januar:* KKP mobiliserer Shanghais arbejdere til strejker. Undtagelsestilstand i koncessionerne.
- *19-2:* Den nordlige ekspedition standser uden for Shanghai og lader strejkeorganisatorerne om at kæmpe mod den lokale krigsherre.
- *25-2:* Chiang Kai-shek aftaler i hemmelighed med koncessionernes ledere og gangsterkongen Du Yuesheng, at de skal nedkæmpe KKP og strejkelederne.
- *21-3:* Fagforeningerne lammer Shanghais kinesiske bydele med generalstrejke.
- *12-4:* Du Yueshengs gangstere myrder cirka 400 kommunister og strejkeledere ved daggry. Koncessionerne hjælper gangsterne med materiel og frit lejde.
- *13-4:* Fagforeningerne varsler generalstrejke. Gangsterne og Guominangtropper beskyder et stort demonstrationsoptog foran Guomindangs hovedkvarter og henretter efterfølgende 12.000 strejkeledere i gaderne.
- Yderligere 40.000 bliver henrettet eller fængslet gennem resten af året.
- Tilsvarende begivenheder i mindre målestok udspiller sig i andre kinesiske byer i løbet af efteråret.

1928

De sidste rester af Guomindangs venstrefløj udslettes. Den nordlige kampagne erobrer Nordkina.
Chiang Kai-shek bliver diktator i Kina med finansiel støtte fra de vestligt ejede banker.
Mao Zedong indleder sin guerillakrigsførsel mod Guomindang.

FRU ZHOU.
HR. LI
DET VAR DIN FARS CHEF HAM, DER STARTEDE DET HER SWEET 16 PJAT. ALLE HANS SØNNER HAR STUDERET I AMERIKA, LIGESOM DIN BROR GØR.
DEN UNGE MAND, DER IKKE KUNNE FÅ ØJNENE FRA DIG, ER HANS ÆLDSTE SØN LI JIANG.
精英洗染公司

At vores oprindelige tegneserieidé på den måde kom til at favne så vidt, var ikke tilsigtet, da vi gik i gang tilbage i 2011. Det skete, fordi vi opdagede, at vores fortælling var stærk nok til at bære mere end en traditionel tegneserie kunne rumme, *og* fordi det historiske sted og de begivenheder, vi havde kastet os over, simpelthen viste sig at inspirere både os selv og de kunstnere, vi kom i kontakt med.

Der kommer således stadig nye skud på stammen. Et af dem er en særudgivelse af kortfilmene garneret med digte. Et andet er et større musikværk for bigband af jazzkomponisten Signe Bisgaard, som i marts 2016 havde premiere i Musikhuset i Aarhus med bandet Blood, Sweat, Drum + Bass.

Her er planen en selvstændig turnevirksomhed med en tilhørende albumudgivelse af musikken – i *Shanghai 1927*-projektets ånd naturligvis med komponenter, der ikke før er set ved musikudgivelser.

SHANGHAI I 1927

Mere end 1500 krigsherrer kappedes i mellemkrigstidens Kina med hinanden, med Chiang Kai-shek og med udenlandske magter om at røve og plyndre, og millioner og atter millioner af mennesker døde af sult og krig og undertrykkelse. Alt dette er næsten ukendt for os i Europa, og derfor forstår vi ikke Maos kommunistiske Kina, og dermed heller ikke dagens Kina.

Shanghai spillede en særlig rolle. Den var i 1920'erne en eksplosivt voksende by, hvor indbyggertallet gik fra to til næsten tre millioner. Den var præget af et hvidt overherredømme, meget store forskelle mellem rige og fattige, uhæmmet pengejagt, korruption, gangstervælde, excesser, etniske og klassemæssige spændinger mellem hvide og kinesere, raceadskillelse, kinesisk nationalisme, revolutionær uro og stormagtsintriger.

Magtcenteret lå i koncessionsområderne, hvoraf den engelske og den amerikanske koncession hang sammen som "den internationale zone", og sammen med den franske koncession var under de hvides jurisdiktion. Herudover var der en tilsvarende japansk koncession. Antallet af hvide i Shanghai voksede i 1920'erne fra 25.000 til 35.000, alle i koncessionsområderne. Den hvide overklasse, der boede i byen, levede et overklasseliv, der mest drejede sig om selskabelighed i forskellige klubber, væddeløbsheste, fester og et voldsomt natteliv. Og på grund af selskabeligheden var byen populær for rige vestlige

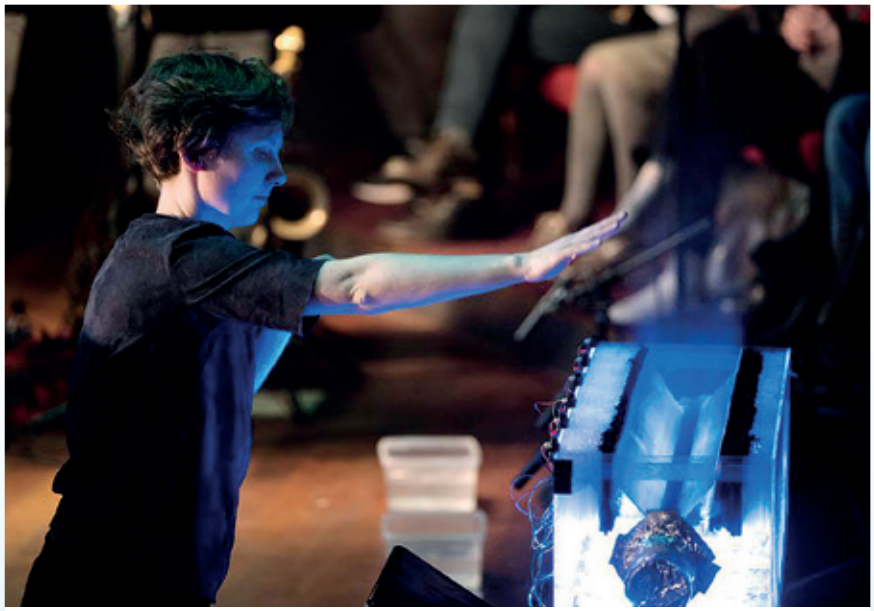

Signe Bisgaard spiller på laserorgel under uropførelsen af koncerten Shanghai. The Never Ending Big Band Experience i Musikhuset Aarhus den 11. marts 2016.

SHANGHAI. THE NEVER ENDING BIG BAND EXPERIENCE

Jazzkomponisten Signe Bisgaard har komponeret et stykke moderne musik, hvis klangbund er begivenhederne i Shanghai i 1927. Stykket blev uropført med bandet Blood, Sweat, Drum + Bass den 11. marts 2016 i Musikhuset Aarhus og bliver senere på året udgivet i albumform.

SIGNE FORKLARER:

Shanghais historie var fuldstændig ukendt for mig, indtil jeg blev en del af projektet her. Og sikken historie, der åbenbarede sig, da jeg begyndte at dykke ned i den! Der er materiale til de næste mange koncerter, og med projektet her har jeg fået en skattekiste af inspiration, der aldrig bliver tom.

I min research til musikken har jeg set masser af billeder og læst de mange sanselige beskrivelser af byen, arkitekturen, gaderne, det fashionable Hotel Astor og de mere dunkle opiumshuler. Jeg har dannet mit eget sansebillede af en tid og en by og på den baggrund lavet en nutidig og moderne fortolkning af historien i musikken.

Og så kan jeg selvfølgelig ikke lade være med at drømme om også at bringe denne moderne formidling af historien tilbage til Shanghai – og opleve byen i dens pulserende nutid. Det vil være fantastisk at opføre forestillingen i Shanghai som den moderne metropol, den er i dag, idet det netop er ud fra et nutidigt udgangspunkt med elektronisk jazz, film og interaktive projektioner, vi har formidlet historien om byen.

Og det ser faktisk ud til, at min drøm går i opfyldelse, hvis vi finder de sidste samarbejdspartnere, og alting går op i en højere enhed.

turister. De ville opleve den berømte by, der blandt andet blev kaldt "Østens Gomorra" og "Sin City". Prostitution, kasinoer og stoffer var da også blandt byens mest lukrative forretninger.

I den internationale zone og den franske koncession boede der dog først og fremmest kinesere, herunder mange, som arbejdede i gode jobs for de hvide. I alt voksede antallet af kinesere bosiddende i koncessionerne fra 800.000 i 1920 til 1,5 mio. i 1937. Der var megen status forbundet med at bo i koncessionerne, når man var kineser, og de kinesere, der boede her, var generelt mere velstående end dem, der boede i de kinesiske bydele. Blandt flertallet af kineserne herskede dog en ekstrem fattigdom, der igennem alle årene var så slem, at der hver morgen lå lig i gaderne fra dem, der døde af sult og sygdom i løbet af natten.

De kinesiske områder, hvor kinesisk lovgivning gjaldt, blev i realiteten styret af The Green Gang, som var en gangsterbande, hvis ledere samtidig var ledere af politiet i den franske koncession. Det var altså et helt igennem korrupt styre, der herskede i den kinesiske del af byen, og til dels også i den internationale. Mellem fattige kinesiske fabriksarbejdere boblede social og nationalistisk uro. Den kinesiske arbejderbevægelse havde sit udspring i Shanghai, hvor dens ledere søgte at organisere den efter europæisk forbillede. Det kinesiske kommunistparti, KKP, blev således stiftet i Shanghai 1921 under inspiration fra det russiske kommunistparti.

Hjemmesiden Shanghai Modern låner udtryk fra mellemkrigstidens fremherskende art deco-stil. Her ligger der artikler om emner, som var relevante i Shanghai i 1928. De er udformet i lettere sensationel ugebladsstil og er set med det gamle hvide Shanghais øjne.

Den viste artikel gengiver argumentationen for segregation. Omkring 1. april 1928 kunne aviser som North China Daily News forsikre, at kinesere aldrig ville få adgang til de hvides parker og klubber. Efter Chiang Kai-sheks indtog i byen over midten af måneden vedtog byrådet at opgive segregationen.

Klikker man på den lille fane med en tegnet elpære, kommer man ind i et lag med leksikalske opslag og kilder om dette emne.

Kina sendte en del unge intellektuelle til Vesten, især til Frankrig, så de kunne lære vestlig kultur og videnskab og komme hjem og modernisere Kina. Mange af de udsendte sluttede sig dog til de nyopståede kommunistpartier i Europa og kom hjem og blev agitatorer for KKP.

KKP og det store nationalistparti Guomindang indgik frem til foråret 1927 i en tæt alliance, som indebar, at de kommunistiske agitatorer havde deres virke i Kinas store industricentre, fremfor alt i Shanghai. Den 12. april 1927 brød Guomindangs leder Chiang Kai-shek dog denne alliance ved at lade The Green Gang myrde op mod 12.000 kommunister og strejkeledere i Shanghai i et kup, som blev udført med Shanghais hvide lederes skjulte støtte. Kommunisterne spillede herefter ikke nogen rolle i Shanghai førend efter 2. Verdenskrig.

I Shanghai kunne man se de nyeste Hollywoodfilm og læse både klassikere og nye bøger fra Europa og USA, på originalsprog og i kinesiske oversættelser. Mange af de unge, som kom hjem fra Europa eller USA, eller som var uddannet på vestlige skoler og universiteter i Kina, blev digtere og billedkunstnere osv. og udviklede i Shanghai deres egne helt særlige stilarter. Shanghai blev således en slags smeltedigel for vestligt og kinesisk – hvor kineserne var dem, der lærte mest og udviklede mest nyt.

Industrialiseringen, der udviklede sig fra 1900-tallets begyndelse, var en stor omvæltning i Shanghais kinesiske samfund. I en meget bred forstand kan man sige, at industrialiseringen i sig selv gav en vestlig kulturpåvirkning, idet det kinesiske samfund i byen i høj grad blev reorganiseret på en vestlig måde.

Ligesom i de europæiske lande under industrialiseringen flyttede folk fra landet ind til byen og blev urbaniseret på de samme betingelser. I Shanghai var der allerede i 1927 over 800.000 industriarbejdere, hvis hverdag blev struktureret på en hel anden måde, end den traditionelt havde været, nemlig efter principper, som var udviklet i Vesteuropa og USA.

FORENINGEN MEGANØRD OG PERSPEKTIVET FOR SHANGHAI 1927

Shanghai 1927-projektet er et ud af flere forsøg, MegaNørd har gang i med at udforske mulighederne for kobling af solid faglig viden med kunst og underholdning under de vilkår, digitaliseringen har medført. Vi laver ikke kun digitale produkter, men den digitale verdens udfordringer for kulturen er centrale for os.

Vi har udspring i historikermiljøet på Aarhus Universitet, hvor Søren var lektor i mange år, og hvor vi længe havde vores base og bl.a. arbejdede med på det succesfulde formidlingssite *danmarkshistorien.dk*. Efterhånden sprængte vore aktiviteter imidlertid de universitære rammer, og vi flyttede ud og startede for os selv. Men de tætte kontakter til universitetets medarbejdere er bibeholdt.

Vores baggrund er altså en dyb akademisk faglighed. Et par studieophold i Shanghai satte os på sporet af byens spændende historie, og en mere målrettet tur i 2012 finansieret af S.C. Van Fonden etablerede grundlaget for det videre arbejde. For tiden opholder vores kinesiske medarbejder Ying Chen sig i Shanghai og udfører research.

Efter den fælles studietur stod den på studier i tæt kontakt med Aarhus Universitets afdeling for Kinastudier og på udvikling af fortællingen. Vi har gennem hele processen lagt vægt på at arbejde sammen med eksperter på de forskellige felter. Fx forestås tegnearbejdet af Mikkel Maltesen, en af landets bedste tegnere, mens manusskrivningen er lagt i hænderne tegneserieprisvinderen Stine Spedsberg. I skrivende stund er de begge nominerede til den danske tegneseriebranches "Pingpris" for det kapitel af *Pigen fra Shanghai*, der allerede er tilgængeligt på nettet.

Animationsfilmene bliver tilsvarende lavet af det førende selskab på området Ja-Film i samarbejde med instruktøren Cav Bøgelund, digtene bliver skrevet af den bredt anerkendte Mads Mygind. Signe Bisgaard er et hovednavn i den nye danske jazz.

I MegaNørd er vi kort og godt kompromisløse i vore krav til historiefortælling og formidling.

Vi forventer at afslutte de centrale dele af *Shanghai 1927* i 2018, lidt afhængig af hvornår den sidste finansiering falder på plads. Men lad os nu se, om der ikke støder endnu mere til undervejs. I øjeblikket arbejder vi for eksempel på en koncertturne til Kina.

EFTERLYSNING

Shanghai 1927 bliver udviklet af MegaNørd, foreningen for uforglemmelige digitale oplevelser, og er støttet af en lang række offentlige og private fonde. Det er både for voksne og unge.

I *Shanghai 1927* bestræber vi os på at gå så kildenært til værks som muligt, både for at leve op til de højeste standarder for god historisk formidling og for at give brugerne den gode oplevelse af at være tæt inde på livet af ægte, levede skæbner.

Vi vil derfor gerne i kontakt med folk, som er vokset op i det gamle Shanghai eller som har erindringsmateriale, fotos eller andet om byen liggende.

Man kan henvende sig til Søren Hein Rasmussen på tlf. 27 59 60 13 eller hisshr@hotmail.com, eller man kan kontakte MegaNørd via hjemmesiden www.meganørd.dk.

Vores arbejde kan følges på:
http://shanghai-modern.com/app/ (tegneserien)
http://shanghai-modern.com/ (bladet)

LÆR KINESISK

Nǐ hǎo Zhōngguó – Kinesisk sprog og kultur for begyndere iBøger®

Disse iBøger® er en ny og unik internetbaseret, interaktiv udgivelse til indlæring af kinesisk sprog og kultur.

Nǐ hǎo Zhōngguó iBog® modul 1 giver en basal indføring i moderne kinesisk sprog og kultur. Indlæring sker via videooptagelser af dialoger og tekster, som suppleres med relevant samfundsstof, en stor mængde interaktive opgaver til træning af tekstforståelse og grammatik samt et omfattende billedmateriale, grammatik og gloser.

Nǐ hǎo Zhōngguó iBog® modul 1 findes også i en engelsk-kinesisk version.

Nǐ hǎo Zhōngguó iBog® modul 2 udbygger og repeterer de færdigheder, som blev lært i modul 1. Modul 2 er fokuseret på indlæring af de kinesiske skrifttegn og introducerer relevante emner som bl.a. hobby, rejse, klokken og skoleliv.

Til udgivelserne er der knyttet bl.a. Pinyin-tekstværktøj, videoer, interaktive øvelser samt et lydpanel, der kan downloades.

Kinesiske Skrifttegn – For begyndere Bog

Bogen introducerer bl.a. de byggeklodser, som tegnene er sammensat af, reglerne for at skrive tegn og deres historiske udvikling. Udgivelsen præsenterer 300 basale skrifttegn og viser, hvordan tegnene skrives streg for streg og angiver deres betydning og udtale.

Øvebogen træner skrifttegnsgenkendelse, tegnenes opbygning, form, udtale og betydning. Øvebogen følger lærebogen lektion for lektion.

Kinesisk Begyndersystem 1-3 Bog

Med **Kinesisk 1** vil brugeren lære at føre en elementær samtale på moderne standardkinesisk (mandarin) om emner så som arbejde, familieliv, transport, indkøb og ferie.

Kinesisk 2 henvender sig til brugere, der har et basalt grammatisk kendskab og ordforråd på kinesisk. Bogen introducerer lettere kinesiske tekster og basal kommunikationstræning.

Til **Kinesisk 1** og **2** er der websites med forskellige interaktive øvelser og en interaktiv oversigt over alle lyde på moderne kinesisk. Derudover er der cd'er med oplæsninger ved indfødte kinesere.

Udgivelserne **Kinesisk 1** og **2** er produceret med støtte fra Undervisningsministeriets Tips- og Lottomidler.

Kinesisk 3 præsenterer lettere kinesiske originaltekster og henvender sig til brugere, der besidder et basalt ordforråd på kinesisk.

Forfatterne til alle udgivelserne er Lene Sønderby Bech og Christian Nielsen.

Se priser og licenser på **shop.systime.dk**

Læs systime.dk | **Ring** 70 12 11 00 | **Skriv** systime@systime.dk | **Deltag** lab.systime.dk

systime bedre læring

Tre-Selv-kirken

Protestantisk kirke midt i Harbin, januar 2015.

Der er ikke nogle, der ved præcist, hvor mange kristne der er i Kina. De officielle kilder er traditionelt meget forsigtige, når det gælder religiøse spørgsmål, men nævner dog tallet 25 mio. Wikipedia gætter på 2-4 % af befolkningen (28-56 mio.), mens mange uafhængige skøn lander på mellem 60 og 100 mio.

Hvad man derimod kan sige med stor sikkerhed, er, at langt de fleste kristne er protestanter og tilknyttet Tre-Selv-kirken (The Tree-Self Patriotic Movement of the Protestant Churches in China), der sidste år kunne fejre sit 65-års jubilæum.

Tre-Selv-kirken bliver ofte beskyldt for at være i lommen på regeringen og kommunistpartiet, fordi den har så tætte relationer til staten. Men lige præcis hvad det angår, adskiller den sig egentlig ikke ret meget fra for eksempel Den Danske Folkekirke, der som bekendt har eget ministerium, egen minister og intet mindre end et royalt overhoved.

Princippet om Tre-Selv dækker over, at kirken skal være selvforsørgende, selvstyrende og selvudbredende. Man kan også sige det på den måde, at kirken skal være uafhængig, når det gælder finanser, administration og forkyndelse.

I praksis betyder det, at kirken ikke kan modtage økonomisk hjælp fra udlandet, at man ikke kan anerkende et åndeligt overhoved uden for Kina (som for eksempel paven i Rom), og at udenlandske præster ikke kan virke i Kina.

Det er tanker, som oprindeligt blev formuleret midt i 1800-taller af engelske og amerikanske missionærer, og de var ikke specielt møntet på Kina. Derimod handlede det nok så meget om at sikre afrikanske menigheder uafhængighed af kolonimagterne.

Før borgerkrigen var de fleste kristne kirker i Kina knyttet til en af de vestlige missionsstationer, og præsterne kom som regel fra Europa eller USA. Det var med til at give kirkerne et stærkt retningspræg – de skandinaviske og nordtyske missionærer var lutheranere, schweiziske, hollandske og skotske var calvinister, engelske var anglikanere og mange amerikanske var baptister.

Da Folkerepublikken blev oprettet i oktober 1949, blev alle udenlandske missionærer udvist som et led i opgøret med den vestlige imperialisme. De kristne kirker var overladt til sig selv, men fandt hurtigt sammen i nogle store paraplyorganisationer.

Allerede i maj '50 holdt 20 protestantiske kirkeledere med Wu Yaozong i spidsen en række møder med premierminister Zhou Enlai. Deres samtaler mundede ud i et kristent manifest, der senere blev trykt i sin fulde længde på forsiden af *Folkets Dagblad* (Renmin ribao), og som kom til at danne grundlag for Tre-Selv-kirken.

Ideen var netop at sikre kirkens uafhængighed af vestlig indflydelse, men samtidig var det også et forsøg på at sætte sig ud over de indbyrdes modsætninger, der tidligere havde præget menighederne i forskellig retning.

Wu Yaozong (1893-1979), der havde sin baggrund i den amerikanske YMCA-bevægelse (KFUM), blev den ledende skikkelse inden for Tre-Selv-kirken frem til kulturrevolutionen. Her taler han med formand Mao i forbindelse med The First Chinese People's Political Consultative Conference i september 1949.

Umiddelbart var det en stor succes, og ved etableringen i 1950 var der for eksempel 43 seminarier og bibelskoler, eget forlag og 54 tidsskrifter. Men allerede i slutningen af 50'erne førte økonomiske problemer til store sammenlægninger og mange lukninger.

Da kulturrevolutionen greb om sig, forsøgte de kristne at indordne sig og at klare sig igennem ved at underkaste sig en høj grad af selvcensur. Men allerede i 1966 blev Tre-Selv-kirken forbudt, og de mange kirkebygninger blev omdannet til fabrikker, biografer og svømmehaller, hvis de da ikke ligefrem blev revet ned.

Mange kristne blev fængslet eller sendt på tvangsarbejde, men organiserede sig i uafhængige og ulovlige husmenigheder, der ikke havde forbindelse med hinanden, og hvor forkyndelsen blandt andet derfor hurtigt gik hen og blev noget tilfældig.

Tre-Selv-tankegangen som grundlag for en samlet protestantisk kirke. Kristent manifest på forsiden af Folkets Dagblad.

Tre-Selv-kirken genopstod i 1980, nu under ledelse af den legendariske biskop K.H. Ting (1915-2012), der er Kinas svar på Desmond Tutu.

Kirken forstår sig selv som postdenominationel. Det vil sige, at man godt nok opfatter sig som protestanter (i modsætning til katolikker), men at man har sat sig ud over de modsætninger, der siden reformationen har splittet de protestantiske kirker i Europa (for eksempel dåbssyn og nadverlære). "Det er gamle skænderier, som vi ikke kan bruge til noget i dag," som en af de ledende præster i Beijing sagde til mig for nogle år siden.

Min egen erfaring med Tre-Selv-kirken i vidt forskellige dele af Kina er, at gudstjenesten minder meget om, hvad vi kender til herhjemmefra. Den er måske nok lidt mere livlig med popmusik eller stort gospelkor. Men det er let nok at følge med.

Dåbssynet går mange steder i retning af det baptistiske, men det er der sådan set ikke noget at sige til, når man tager i betragtning, at de fleste i menigheden først har lært kristendommen at kende som voksne. De deltager typisk i en dåbsoplæring, der varer helt op til to år, inden de bliver optaget som fuldgyldige medlemmer af menigheden.

Ved de store kirker i byerne er der en ret svag nadverpraksis, men igen er det meget forståeligt, når man tænker på, at der er besøg af 8.000 kirkegængere hver eneste søndag i hver af kirkerne! Det ville vare hele dagen, hvis så mange mennesker også skulle deltage i en altergang.

Når det gælder forkyndelsen, er det, som jeg selv har hørt fra de kinesiske prædikestole, båret af solid protestantisk teologi.

Men ligesom i Afrika, hvor nye protestantiske kirker også vækster kolossalt, er grundholdningen ret konservativ. Man forstår ikke virkeligt, at vi her i Vesten kan sætte spørgsmålstegn ved opstandelsen som et fysisk fænomen, eller at vi kan acceptere homo-vielser i kirken.

På den lange bane kan det derfor blive interessant at se, om indflydelsen og inspirationen på et tidspunkt kommer til at gå i den modsatte retning, hvis de afrikanske og asiatiske kirker bliver ved med at vokse, samtidig med at tilbagegangen for 'de gamle' kirker i Europa fortsætter.

De sidste to år er Tre-Selv-kirken tilsyneladende blevet ramt af den ideologiske opstramning, der har præget hele Kina. I Zhejiang-provinsen, hvor koncentrationen af kirker skulle være størst, er op mod 1.200 synlige kors blevet fjernet fra bybilledet, og i Beijing er skiltningen til Chongwenmen-kirken forsvundet. Det er blevet lidt sværere at finde vej, men kirken er der endnu.

Torben Brink er cand.theol. med speciale i europæisk kirkehistorie. Han er sognepræst i den nordlige udkant af Aarhus.

Han har rejst i Kina gennem mere end 20 år, og han har for vane at indlægge et eller helst flere kirkebesøg, hver gang han er af sted. Det har ført til mange spændende samtaler med kolleger i kirkedøren efter en gudstjeneste.

AF **ARNE ANDREASEN**

Shenyang er hovedby i provinsen Liaoning. Den var tidligere kendt under sin manchuriske navn Mukden

Arne i minus 26 grader ved "Sommerpaladset".

EN FREMMED I KINA

"Mit navn er Arne Andreasen (安德), jeg er 63 år, læge og lektor ved Aarhus Universitet". Sådan startede en artikel, der mere eller mindre tilfældigt faldt ned i bladets postkasse.

Fortsættelsen er ikke mindre vidunderlig. Glæd dig til en levende og munter beretning om, hvordan tilfældet somme tider kan lede de herligste steder hen.

Jeg havde ikke forestillet mig, at jeg skulle få noget at gøre med Kina. Men i 2000 fik jeg en kinesisk ph.d.-studerende (Xiào Yuè), som jeg var vejleder for, og i 2005 sagde hun: "Arne, du burde lære kinesisk og komme over og arbejde hos os". Jeg sagde bare "ja, ja", for det lød da meget morsomt, mig der overhovedet ikke interesserede mig for sprog, men tal. Så rejste hun tilbage og blev chef i Shěnyáng.

Men i september 2009 sad jeg pludselig i et fly på vej til Beijing og spurgte mig selv, hvad jeg egentlig havde gang i. Det var en bunden opgave: Jeg skulle "bare" lave en kopi af mit laboratorium fra Aarhus i Shěnyáng. Det drejede sig blandt andet om et Linux-system og et computerstyret mikroskop til undersøgelse af nyrevæv, hvor en del af udstyret endnu ikke var ankommet fra Japan.

Jeg var ved at fare vild i Beijing lufthavn, men opdagede allerede dér, hvor hjælpsomme kineserne er. Flyet til Shěnyáng, der var fyldt med bryllupsgæster, endte i en piskende regn-storm og måtte søge ly i Dàlián, hvor det holdt på en nedlagt landingsbane, mens uvejret rasede. Nogle af de yngre bryllupsgæster rasede også, og mit mangelfulde sprog blev hurtigt udvidet med gloser, der ikke stod i ordbogen.

Det endte med, at personalet slog sig ned i kabinen, og at vi begyndte at spille kort og tære på forsyningerne, mens der spekuleredes over, hvordan det mon gik med bryllupet. Efter mange timer kom vi til Shěnyáng, hvor der var stor lettelse, for ingen havde anet, hvor flyet var blevet af.

Det var et kulturchok, fra jeg kom ud af flyet: varmen, fugten, lugtene, alting – og så alle de mennesker, og som de snakkede. Jeg forstod ikke en lyd, men prøvede at smile, mens jeg kæmpede mod søvnen. Men jeg fik ikke sovet, for nu skulle vi ud og spise, og bagefter skulle vi ud og synge!

Sådan fortsatte det i de følgende måneder med meget lidt søvn, og hvor det føltes, som om vi var i byen hele tiden.

Det blev streng vinter, og vinduerne i den fredede universitetsbygning fra Japantiden havde kun ét lag glas, og der var meget koldt på gangen.

Jeg boede på hotel Ibis nær universitetet, så vi aftalte, at jeg kom lidt før om morgenen og sørgede for varme på kontoret, sådan at temperaturen var over frysepunktet, når de andre kom. Når jeg skrev mail om morgenen, spurgte man til min stavning, fordi jeg havde luffer på.

>

Universitet i Shěnyáng.

Undervisningen i det store mødelokale.

Når det var ekstra koldt, tog vi hver vores bærbare PC og satte os tæt sammen i ét lokale og arbejdede der, mens varmtvandsmaskinen sørgede for varm kaffe. I pauserne blev der spillet bordtennis på gangen, hvor der kunne være et strejf af rimtåge som i Doktor Zivago.

Engang blev det snestorm først på natten, og alle gik på gaden for at skovle sne, og straks var de handlende også på gaden med deres små boder med ristede kastanjer og sukkerglaserede frugter. Børnene var selvfølgelig med, og det var én stor folkefest. Så kom der nogle store lastbiler, hvor sneen blev skovlet op på og kørt væk, og da det blev dag, var vejene klar til dagens trafik.

I begyndelsen turde jeg ikke gå over gaden og undrede mig over, hvordan nogen turde stå ude midt på vejen imellem alle bilerne, endsige cykle dér. Men Xiào Yuè sagde bare: "Arne, du er altså nødt til at gå, for ellers ved de ikke, hvad du vil, og så bliver du kørt over!" Så gik jeg, mens hun holdt mig i hånden som et andet barn.

Nu tør jeg godt gå over gaden alene, og i Danmark undrer folk sig over, hvorfor jeg kigger mig til begge sider flere gange.

Efterhånden kunne jeg høre, når damerne snakkede om mig i indkøbscenteret, og kunne da vende mig om og sige: "Ja, jeg er fremmed, det er ganske rigtigt. Jeg kommer fra Danmark, og jeg er meget glad for at være her."

Først måbede de over, at der kunne komme sådan nogle ord ud af en mand, der så sådan ud, men jeg fortrød straks, når spørgsmålene begyndte at hagle ned: Hvad Danmark var for et land, hvor det lå, hvad jeg lavede, om jeg var gift, eller forlovet, hvad jeg skulle i aften, – alt i et tempo og en mængde, der hurtigt oversteg mit ordforråd.

Nogle gange snakker de om, at jeg er meget høj (jeg er 1,85), og når jeg så siger: "Ja, og også meget glad", synes de, det er sjovt, fordi ordene danner et ordspil. Mange i Kina er tilbageholdende, fordi de synes, at engelsk er svært, men hvis man siger noget, de forstår, er det, som en mur bliver fjernet.

Det værste jeg kan gøre, er at gå ind og spørge efter et par sko, – for nummer 46 findes ikke i Kina, og man bør undgå, at nogen taber ansigt.

Lyset i Shěnyáng er specielt om vinteren; vinteren er meget lysere end i Danmark, – så for os fra det "mørke nord" kan vinterlyset føles overvældende. Og hvis jeg glemmer, at det var mørkt, er det sikkert, fordi der var masser af lys og musik i de fyldte gader om aftenen.

Folk sidder ikke hjemme om aftenen, – de går hellere ud og synger og danser i gader og parker, både på hverdage og i weekenden. Jeg tror, det har at gøre med, at kinesere hader at være alene, – man er aldrig alene i Kina.

Man bygger hurtigt og meget i Kina. En dag stod jeg på 26. etage i hotel Ibis og tog et billede af en solnedgang og tænkte, at om en uge ville jeg tage et billede samme sted, men da var der kommet et højhus i vejen for solnedgangen.

Det med hurtige beslutninger er i det hele taget typisk i Kina. På et tidspunkt fik nogen den idé, at vores universitet var ved at være "klemt" lidt af hospitalet ved siden af, og én fik så den tanke, at man da kunne flytte universitetet ud nord for byen til et område, der alligevel skulle byggemodnes. Med tanke på tempoet i Aarhus med at rejse én mindre bygning, tænkte jeg, at det nok lå en 35-40 år frem i tiden. Men inden jeg rejste, var man begyndt på vejanlægget, og nu står det færdigt og er taget i brug.

Hen under jul var det ekstra koldt, og vi besluttede at tage til en kongres på Hǎinán Dǎo. Det med at planlægge en kongres med få dages varsel er helt almindeligt i Kina. For at komme dertil måtte vi flyve hele dagen fra nord til syd, og først da forstod jeg, hvor stort Kina egentlig er. Og da vi nåede frem, passede vores beklædning ikke rigtigt til de 27 graders varme. Juleaften sendte jeg et billede til Danmark, hvor vi sad og stegte fisk i strandkanten.

Da vi skulle hjem igen, stod alle i kø ved toilettet under en mellemlanding for igen at iføre sig det lange undertøj.

Opgaven på laboratoriet blev på forunderlig vis løst. Det udstyr, som man havde ventet på i månedsvis fra Nikon i Japan, dukkede pludselig op fra tolden, sådan at vi kunne få programmerne installeret og få det op at køre. I dag tænker jeg, at nogen må have gjort brug af deres *guānxi*, den uformelle måde at få noget igennem på.

Min arbejdsplads.

Xiào Yuè ved skrivebordet. Kaffemaskinen til venstre er en yderst vigtig indretning.

Efter at være kommet tilbage til Danmark i 2010 tænkte jeg, at jeg hellere måtte lære de kinesiske skrifttegn, og i 2011 tog jeg til Shanghai for at gå i skole. Det var en skole, hvor der kom bank- og finansfolk fra hele verden, og så var der nogle enkelte universitetsfolk ligesom jeg.

Min sidemand Olga var tomlet fra Moskva til Shanghai for at lære kinesisk. De havde ikke skrevet, at hun skulle kunne engelsk, så det havde de meget sjov med, men jeg havde haft russisk i skolen, så vi gav os til at læse sammen.

Jeg boede i et gæstehus tæt ved; morgenmaden fik jeg på et lille lokalt sted ved siden af. Stedet blev drevet af den "ældre", der stod i køkkenet, hans søn og dennes kone, der tog sig af regnskaberne, og de tre børn, der også hjalp til, inden de skulle i skole. Jeg nævner dem i den rækkefølge, for i Kina værdsætter og ærer man den ældre og hans visdom, – lidt anderledes end i Danmark.

De større børn hjalp den lille med at lære at skrive. De sagde for eksempel, at nu skulle han skrive en reklame af fra avisen og forklare tegnene! Den lille, der netop var begyndt i skolen, slog hurtigere op i ordbogen, end man kunne følge det med øjnene, og jeg følte mig meget dum. Han syntes også, at jeg snakkede sjovt.

Skolen startede kl. 9, hvor vi var delt op i små hold. Vi skulle lære at skrive kinesisk, man må ikke sige tegne, – man *skriver* kinesiske tegn! Det foregik i små klasserum, hvor væggene var af glas.

Lærerinden, der havde stor autoritet, havde et rigtigt kateder med en tavle bagved. Når hun havde skrevet opgaven på tavlen, gik vi ud til hver vores kvadratmeter og skulle *skrive* løsningen på glasvæggen. Mens vi skrev, gik hun så rundt og kiggede og huskede alt ned til mindste detalje.

Når sidste mand havde sat sig, begyndte hun at skrive de iagttagede fejl op på tavlen. Meningen var så, at vi skulle byde ind på, hvad der var skrevet forkert og forklare, hvad fejlen bestod i, og hvad der skulle stå i stedet. Nogen gange snød hun os og skrev noget rigtigt og prøvede at få os til at rette det til noget forkert, og det syntes hun, var meget sjovt.

Når man havde glemt noget, kunne hun sige: Jamen, det tegn havde du da i går. Om aftenen læste man flittigt for ikke at blive mindet om "i går". Sådan blev det ved, dag efter dag, og om natten drømte man om det.

Der var skriftlige og mundlige prøver hver uge, og skolen viste stort ansvar for, at de studerende lærte det, de var kommet for. Man vidste præcist, hvordan man skulle lære sådan nogle som os kinesisk mest effektivt, på kortest mulig tid og sådan, at man ikke glemmer det.

En effektiv måde at lære på er at høre kinesiske sange. Der var fx en mand med højtaler og guitar i Folkets Park. Han spillede den lidt sørgmodige 把 悲伤 留给自己, som alle kender, – hvis man kopierer tegnene ind i Google, kan man høre sangen med Bobby Chen.

Man synger om det samme i Kina og Danmark; enten om den kære, der vil komme, eller den, der *er*, eller den, der lige har været. Den eneste forskel er, at der er flere vers i de kinesiske sange, og det er egentlig meget rart, for så kan omkvædet nå at få lov at ændre sig lidt ned igennem teksten, efterhånden som historien udvikler sig.

Jeg har stor respekt for det kinesiske undervisningssystem, der er yderst resultatorienteret. Det gjorde indtryk at følge undervisningen og at se, hvordan de studerende vandrede op og ned ad gangene, mens de indlærte et stof der efter vores begreber er stort. Jeg kunne nemt sammenligne, da jeg havde undervist i alle de samme fag og discipliner hjemme.

>

Solnedgang i Shěnyáng om vinteren.

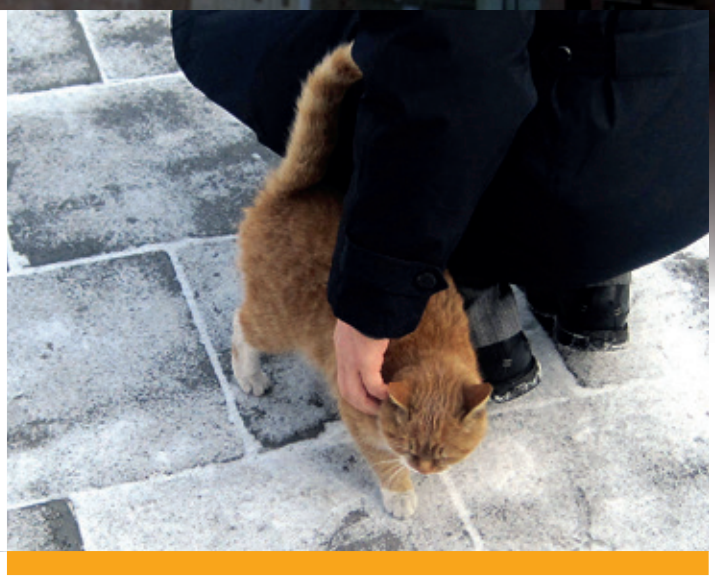

Det kinesiske undervisnings- og uddannelsessystem er et af de største og mest veltrimmede, man kan forestille sig, – det er simpelthen nødt til at være effektivt med det flow, der skal være igennem det.

Jeg tror, at man i Kina er anderledes opmærksom på, hvordan fremtiden står og falder med at have et godt uddannelsessystem. Jeg tror, at danskere har meget at lære af Kina.

Siden de første besøg i Shěnyáng og Shanghai er jeg blevet ved med at vende tilbage og har også besøgt Beijing flere gange med min samlever Birgitte, der også lærer kinesisk, og Birgitte har også været med i laboratoriet i Shěnyáng.

Jeg tror, at jeg kan sammenfatte det sådan, at jeg aldrig bliver færdig med Kina, og at jeg vist heller ikke bliver færdig med de kinesiske skrifttegn, for der er rigtig mange af dem, og man skal arbejde med dem for ikke at glemme noget.

Trods modstand har vi stædigt forsat samarbejdet, og nu ser det ud til, at jeg skal til Shěnyáng til september for at løse en lignende opgave som i 2009, men nye planer kan hurtigt fremskyndes, – så hvem ved, måske sidder jeg i et fly i næste uge?

Det kan også være godt at være kat i Kina om vinteren, – der sad altid en fast bestand af katte foran laboratoriet.

De måtte gerne være der; der var endda en ansat til at fodre dem og give dem p-piller.

Når det blev rigtigt koldt, gik de ind bag de tunge stofdøre for at varme sig lidt, og det sagde ingen noget til.

9.-10. september 2016
HOLBÆK

福 祿 壽

KINA Festivalen

Eventyret om Silkevejen

MUSIK SPORT HISTORIE GASTRONOMI ERHVERV TEATER KUNST LEG VIDEN

WWW.KINAFESTIVAL.DK kinafestival

Kinesisk

Kalejdoskop

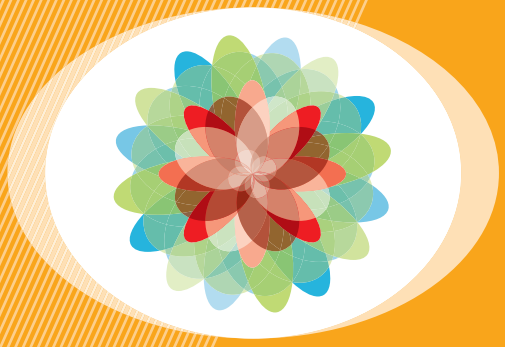

Ordbogen: Kalejdoskop, drejeligt spejlglasrør, der viser skiftende billedfigurer.

Kalejdoskopisk: Broget billede.

TVIVLSOM SUCCES, VÅDT PROBLEM

Den gode nyhed – for fabrikanter af plasticflasker og tappeanlæg: I Kina vokser forbruget af drikkevand på flaske stærkere end noget andet sted i verden. Sidste år blev 40 milliarder liter vand omsat på den måde, 13 gange så meget som ved årtusindskiftet.

Den dårlige nyhed – for kineserne i almindelighed: Den voldsomme vækst i forbruget har sin årsag i, at det almindelige drikkevand fra hane (eller hentet direkte fra søer, floder og åer) er blevet dårligere og dårligere som følge af den industrielle og landsbrugsmæssige forurening.

Seneste målinger viser, at mere end 80 procent af vandet fra underjordiske kilder er uegnet ikke alene som drikkevand, men også til at tage bad i, fordi det er forurenet over al måde fra industrien og landbruget.

Det er et kæmpeproblem generelt, men ekstra slemt i det nordlige Kina, der de seneste år har været ramt af tørke. Og i tilgift har set det underjordiske vandniveau og flodvandstanden dale, fordi kulproduktionen – stadig Kinas energikilde nr. 1 – bruger store mængder vand i sin bearbejdning af det, der engang blev kaldt "det sorte guld", men som i dag er den store synder i både forurenings- og klimadebatten. Uden kulproduktionen var der vand nok til en ekstra halv milliard kineseres årlige forbrug.

Den kinesiske regering har reageret: Der er sat en stopper for projekteringen af nye kulfyrede industrianlæg, og allerede godkendte projekter er blevet sat på standby foreløbig til 2018.

Blandt dem, der glæder sig over de gode salgsudsigter for flaskevandet, er en række entreprenante mennesker i Tibet. Et hold har startet en produktion af flaskevand fra gletsjerne omkring verdens højeste bjerg, Mount Everest. Den markedsføres under bjergets tibetanske navn, Qomolangma. Andre gør det enklere med deres vand: Etiketten siger "5100" for at signalere, at vandet er tappet i 5,1 kilometers højde i Himalaya-regionen.

Regionsstyret i Tibet har givet yderligere 28 licenser til aftapning, således at produktionen af tibetansk flaskevand vil være 50-doblet i 2020.

En fodnote: Kinas flaskevandsforbrug er altså 40 milliarder liter. Danmarks tilsvarende på et år 72 millioner liter – selvom drikkevandet fra hanerne de fleste steder er renere end det industrielt aftappede flaskevand.

MÆND, TAK

Kina er rendt ind i et problem, som Danmark og andre vestlige lande kan nikke genkendende til: Lærergerningen er blevet et kvindefag, og i et land, hvor ligestillingen stadig har lang vej at gå, har det medført autoritetsproblemer med urolige drenge, der ikke umiddelbart lystrer en kvinderøst. Så nu er der en kampagne i gang for at gøre læreruddannelsen attraktiv for unge mænd, samtidig med at der eksperimenteres med særlige klasser, hvor urolige drenge kan få afløb for deres kræfter.

DØENDE SPROG

Det er godt 100 år siden, at det sidste kinesiske kejserdømme faldt for revolutionens kræfter – og nu er Manchu-kejsernes sprog ved at gå samme vej. Rytterfolket fra nord, der erobrede hele Kina i 1600-tallet, er blevet assimileret i det moderne Kina i en sådan grad, at deres sprog – der er i slægt med det finsk-ugriske, hvis former tales i Finland, Tyrkiet og Korea – fortrænges af det kinesiske putonghua (eller mandarinkinesisk). De unge manchuer er simpelthen ikke interesserede i forfædrenes sprog. Det er der ingen karriere i.

GODE RÅD

Nu kan det fortælles: Da der sidste år opstod uro på det kinesiske aktiemarked – den uro, der siden har medført usikkerhed om den økonomiske stabilitet i Kina – besluttede de kinesiske myndigheder at efterleve det gamle ord om, at "erfaren mand er god at gæste". Underhånden henvendte de sig til den amerikanske nationalbank for at høre, om de kunne få en kopi af den hvidbog, som amerikanerne udarbejdede, da de i 1987 tog hånd om den amerikanske aktie- og finanskrise, kendt som "Wall Streets sorte mandag". De fik den.

SIG "GANBEI"!

Det er en dårlig turist i Kina, der ikke i det mindste en gang har smagt den særlige kinesiske brændevin, hvoraf det kendteste mærke nok er Maotai. Nogle hævder, at den smager som fortyndervæske – hvor de så end har den erfaring fra – men dens positive side er, at der skal umådelige mængder til, for at den giver tømmermænd, og at den, i mindre dosis, er god mod løbske turistmaver. Nu er den ved at blive amerikansk bartender-trend, efter at en kendt cocktailbar i New York har lanceret den med brask og bram som cocktail i selskab med juice og rom. Jamen, så skål da!

TO DØDSFALD

Qi Benyu er død 84 år gammel. Han var den sidste overlevende fra kulturrevolutionens "lille gruppe", som Mao dannede i 1966 for at styre den nyrevolutionære bevægelse. Qi var tæt på Mao og dennes kone Jiang Qing som propagandist og forsvarede til sin død Mao og kulturrevolutionen, selvom han blev fængslet af Mao i kulturrevolutionens sidste år. Og efter den fik han igen tre år i fængsel for medvirken til kulturrevolutionære udskejelser.

Harry Wu, 79 år, er død under et ophold i Honduras på ferie fra det USA, hvor han havde haft asyl siden 1985. Han tilbragte 19 år i kinesiske arbejdslejre, efter at han blev anholdt i 1960 for ikke at have været tilstrækkeligt entusiastisk omkring Maos politik. I hele asyltiden var han en ihærdig kritiker af laogai, det kinesiske arbejdslejrsystem, som han sammenlignede med Hitler-Tyskland og Stalins sovjetiske arbejdslejre.

DEN MØRKE TID

Ny bog på markedet: Frank Dikötter: *The Cultural Revolution. A People's History. 1962-1976.* 396 sider. Bloomsbury Press. 32 US $. Det er den hidtil mest gennemgribende og sammenfattede historie om Kinas rædselsår, skrevet af den hollandsk fødte professor ved universitetet i Hongkong, Frank Dikötter, der under feltarbejde i folkerepublikken, helt uventet, fik adgang til hemmeligholdte dokumenter om optakten til kulturrevolutionen og i særdeleshed om forfølgelserne under den.

STORT, MEN ...

Verdens største radioteleskop, 500 meter i diameter, er under opførelse i den sydvestlige Guizhou-provins. Det skal lytte efter signaler i verdensrummet fra eventuelle fremmede kulturer.

Prisen for teleskopet er ca. 1 milliard danske kroner, men en ekstra pris skal betales af 9000 lokale landsbyboere. De skal rømme deres hjem og marker for at give plads til teleskopet og dets tilhørende installationer.

Erstatning til hver enkelt af de 9000: Hvad der svarer til ca. 10.000 danske kroner.

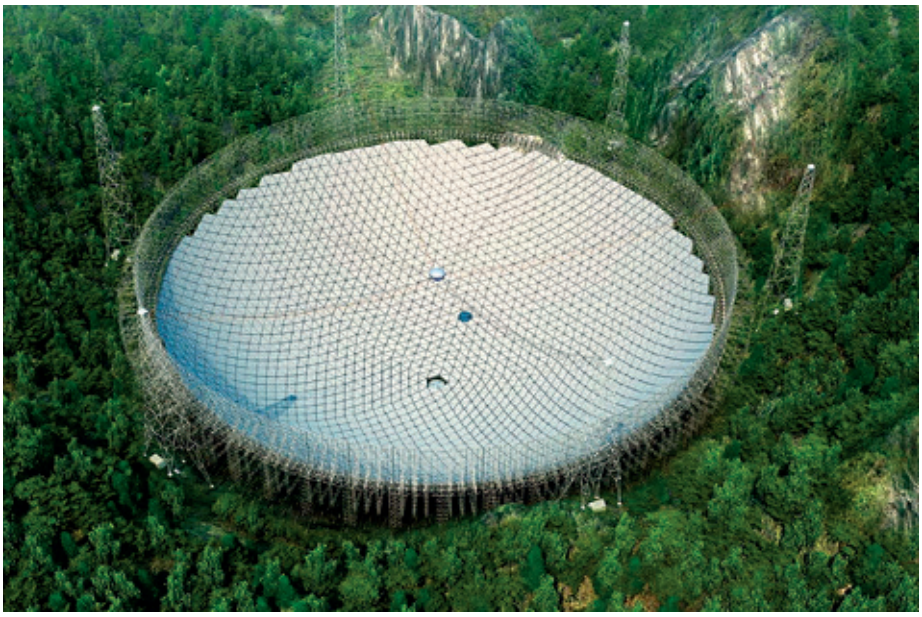

SAGT & SKREVET

KULTUR "Moderne arkitektur og den industrielle civilisation behandler bygninger, som var de produkter – som om bygninger og natur var separate enheder. Men i traditionel østlig kultur tales der om naturen på en helt anden måde – ikke bare om hus eller tempel, men om hele strukturen, lys, planter, vand ... Det hele indtryk, der gør livet så smukt".

Ma Yansong, 40-årig kinesisk stjernearkitekt, der har markeret sig i hjemlandet og nu er blevet et navn i USA.

FOLKETAL "I 2060 vil der være en milliard kinesere. I 2080 vil der være 700 millioner – og alle sammen gamle".

Yi Fuxian, kinesisk-amerikansk befolkningsforsker om kommende fald i det nuværende kinesiske folketal på 1,3 mia. – som langvarigt resultat af den nu ophævede kinesiske etbarnspolitik.

FEMINISME "Ved at være her har jeg vist, at jeg har og er noget ud over mit familieliv – at jeg har mine egne interesser og aktiviteter".

Xu Shunyu, stifter og leder af "Kvindernes Bogsalon", en feministisk boghandel og klub i Beijing, der er blevet et samlingssted for erhvervsaktive, veluddannede yngre kvinder.

FREMSKRIDT "Som altid vil Kina-haderne sukke "menneskeret", når det i virkeligheden er et kæmpefremskridt for det homoseksuelle miljø at få en sag for retten i al åbenhed. Kina er nok ikke som den vestlige verden, men landet ændrer sig ikke desto mindre".

Læserbrevsskribent i New York Times om kinesisk homoseksuelt par, der fik indbragt og behandlet en sag for retten om krav på ægteskab, men tabte sagen.

MEDICIN "Som følge af den popularitet, som traditionel, alternativ medicin nyder, er det sandsynligt, at folk fortsat ville opsøge de alternative terapeutiske systemer, selvom vi tilbød moderne og tilstrækkelig biomedicinsk behandling".

Forskerrapport fra Jia Tong-universitetet i Shanghai om et voksende problem i Kina med ubehandlede eller forkert behandlede mentalt syge patienter.

MODSTAND "Virkningen af min journalistik kan være lille, men den er et integreret led i kampen for frihed. Jeg vil fortælle det kinesiske politi, at deres taktik ikke altid virker. Sammen med andre oversøiske dissidenter håber jeg at kunne skabe forandring gennem modstand".

Chang Ping, landflygtig journalist i Tyskland – efter at kinesisk politi forsøgte at bringe ham til tavshed ved at true hans familie i Kina med sanktioner.

HANDLEKRAFT "I modsætning til deres modparter i den udviklede verden er de kinesiske ledere ikke bange for at handle. Deres problem er, at de ofte ikke rigtig synes at vide, hvad de skal gøre, specielt når det gælder at styre de finansielle markeder".

Steven Rattner, Wall Street-finansmand og økonomisk kommentator.

T4LENDE T4L

FARVEL Efter at Kina i 2003 ophævede restriktioner, der gjorde det besværligt at få skilsmisse, er det for mange gået stærkt med at sige farvel til ægteskabet. Sidste år blev 3,6 millioner ægteskaber opløst, og Kina er nu ved at konkurrere med USA som verdens skilsmisse-nation nr. 1: I USA er der ved seneste optælling lidt mere end 3 skilsmisser pr. 1000 indbyggere, i Kina lidt under 3, men med opadgående kurve. Når parterne er enige, kan en skilsmisse klares på en halv time på et offentligt kontor. Prisen er, hvad der svarer til ca. 10 danske kroner.

I ARBEJDE Kina er bedre end de fleste store nationer til at få sine unge i arbejde. Af de mellem 15- til 24-årige er lige under 10 pct. uden job, mens de tilsvarende tal for USA, Frankrig og Storbritannien er henholdsvis 16, 14 og 13. Værst står det til i Indien, hvor hele 28 pct. af de unge er uden job.

SAMHANDEL Politik og økonomi taler hver sit sprog. Præsidenterne Xi Jinping og Vladimir Putin har holdt festtaler for hinanden om et stadigt udviklende godt forhold mellem Kina og Rusland, mens præsident Xi og hans amerikanske kollega, Barack Obama er på kølig distance. Men tallenes tale: Kina er vigtig for russisk afsætning i kraft af en gasaftale, der gør landet til Ruslands vigtigste aftager. Men for Kina er Rusland den anden vej rundt en biting. Kina sælger til USA for godt 600 milliarder dollars årligt, til Rusland for under 20.

PÅ FARTEN Det kan godt være, at det knirker i økonomien, men de kinesiske firmaer er aktive på salgsfronten. Sidste år var der en vækst på 15 procent i omsætningen på forretningsrejser, næsten dobbelt så meget som Indien og Tyskland investerede til det formål og tre gange så meget, som de amerikanske firmaer øgede deres rejseforbrug med.

ALDRING Den gode nyhed: Den økonomiske udvikling i Kina har haft positiv indflydelse på befolkningens sundhedstilstand og dermed levealder: I 1960 var den gennemsnitlige levealder 45 år, i dag er den 77. Den dårlige nyhed: Udviklingen har givet Kina et stadigt voksende antal demensramte borgere, som man ikke har været klar til at behandle. Senest registrerede antal er ni millioner, dobbelt så mange som i USA og også dobbelt så mange som i Indien med samme befolkningstal, men langt lavere gennemsnits-levealder.

TURISTER & TIPS

Shanghai Disney Resort står klar til at modtage de mange gæster.

PÅ LISTEN Den amerikanske avis New York Times offentliggør hvert år i et turisttillæg en liste – 50 steder værd at besøge. Kina har to steder med på 2016-listen – en by og en region. Byen er Hangzhou (nr. 16 på listen) i Østkina, berømt som turistby allerede i den tidlige kejsertid og i nutiden som feriested for Mao & Co – og i år vært for de udviklede nationers økonomiske G20-topmøde. Regionen er Guizhou-provinsen (nr. 44) i det sydlige Kina, en af landets fattigste, men smukkeste med en mindretalskultur, der ikke er rendt over ende af en turiststrøm – endnu. PS: Danmark har én by med på listen – Aarhus som nr. 13.

KUNSTIGT Det kunstsamlende milliardærpar Wang Wei og Liu Yiqian med deres to private museer i Shanghai (omtalt i Danmark-Kina nr. 105/2016) åbnede i maj et museum i Chongqing, millionbyen ved Yangzefloden i det vestlige Kina. Det er helliget kinesisk kunst fra de sidste 100 år – med tre temaer: Vestlig indflydelse på kunsten efter kejserdømmets fald, kulturrevolutionens kunst og nutidens "unge vilde" kinesiske kunstnere.

EN HELT Apropos Chongqing så har byen et lille, men helt specielt museum, der er helliget en amerikaner. Så hvis man på tur rundt i byen støder på en statue af en krigerisk udseende vesterlænding, så er den rejst til ære for den amerikanske general Joseph Stilwell, der under anden verdenskrig og kinesernes kamp mod den japanske besættelsesmagt var udstationeret i den daværende kinesiske hovedstad og sørgede for, at de trængte kinesere fik amerikanske våbenforsyninger via briternes indiske besiddelse. I Chongqing er han, trods tidens lidt anspændte forhold til USA, stadig en helt, man ærer.

EN PERLE Er man gæst, erhvervsdrivende eller turist i Hongkong, og vil man gerne væk fra folketrængslen i skyskraber-byen, kan en udflugt til Lantau-øen anbefales – og specielt til Tai O-fiskerbyen, der ligger i sin egen lille bugt på den bjergrige ø. Her møder man fortiden lyslevende med fiskernes hjem bygget på stylter i vandkanten og med et miljø, der får sindet til at falde til ro. Og skulle sulten melde sig, er der små restauranter nok at finde. Menuen? Alt godt fra havet, naturligvis ...

OG EN MERE ... Langt væk fra havet, men også bydende på et originalt billede af en tid, som var, finder man i Yunnan-provinsen i syd ved Himalaya-kædens udløbere landsbyen Sideng i Shaxi-distriktet, der med sine klassiske huse og brostensbelagte gyder er som taget ud af de mange historiske film, Kina har sendt på verdensmarkedet i de seneste årtier. Men Sideng, i fortiden en station på karavanevejen mellem Tibet og Sydøstasien, er ægte nok – renoveret i et samarbejde mellem kinesiske og schweiziske arkitekter og historikere. Og en kommende turistattraktion.

UNDER JORDEN De underjordiske beskyttelsesrum i Beijing, som Mao beordrede anlagt, da han frygtede et sovjetisk atombombeangreb, har efterfølgende været brugt til at indrette værksteder og nød-boliger – og til turistudflugter. Nu finder de muligvis ny anvendelse som mere organiserede og renoverede beboercentre. Et forsøg er i gang i Digua Shequ-distriktet i det nordøstlige Beijing på initiativ af en tidligere designer på det kinesiske nationalmuseum.

STORE PENGE Kina vil være verdens førende udvikler af halvledere – det lille hjerte i al elektronik – og sætter penge bag ambitionen: Hvor landet i halvfemserne brugte omkring en milliard dollars på det felt, er det i et aktuelt program besluttet i de kommende år at investere mellem 100 og 150 milliarder dollars for at nå målet. Pengene skal hentes i et samarbejde mellem det offentlige og private virksomheder.

HURTIGT Det er gået stærkt i Kina. Landet er i dag verdens førende, når det gælder banestrækninger til højhastighedstog. Der er 19.000 km skinnelegeme til rådighed for de hurtige tog – det er 60 procent af de samlede højhastigheds-strækninger i verden. Ikke et ord om DSB, den danske banestyrelse og togfond i den forbindelse.

Kinesisk Kalejdoskop er samlet og redigeret af Nils Thostrup på basis af kinesiske og udenlandske nyhedsmedier. Eventuelle subjektive betragtninger eller meningstilkendegivelser står for skribentens egen regning. Rubrikken er afsluttet primo juni 2016.

AF JENS SCHOTT KNUDSEN

BAG GUOMAO

BAG GUOMAO

Sidste år flyttede jeg til et nyt kontor i Beijings erhvervskvarter, Guomao. Fra mit vindue, 22 etager oppe, kan jeg se ned på Guomao-broen, et af byens mange kæmpestore diamantformede kryds. Kontorbygninger og futuristisk arkitektur omringer broen, mens asfalt og tæt trafik fylder pladsen imellem. Indimellem kan jeg om morgenen se flokke af pendlere, der lidt akavet forsøge at krydse de brede veje for at komme på arbejde.

Med sin beliggenhed nær den østlige del af Beijings tredje ringvej er Guomao et kvarter af megablokke, høje kontorbygninger og 30-40-etagers boligblokke. Det er et menneskeskabt landskab med få fingerpeg om, hvordan bydelen så ud for blot et par årtier siden. Og fra mit nye udsigtspunkt er det svært at få øje på, hvor det er meningen, at mennesker skal færdes (eller i det mindste nyde at gå rundt).

På gadeplan er få veje bygget i menneskelig målestok, og flere er blevet gjort væsentligt bredere i årenes løb som lappeløsninger for at håndtere den øgede trafik. Senest udvidede Beijings regering Chang'an Avenue, den centrale færdselsåre, der passerer Guomao, til ti baner. På samme tid er de fleste butikker og restauranter rykket indenfor på kælderniveau i de mange nye indkøbscentre, og udenfor bliver de brede fortove ofte brugt som uofficielle parkeringspladser. Fodgængere her har det ikke let.

Men hvis man ser nøje efter, er der stadig masser af tegn på et ældre og levende Beijing. Spredt imellem det nye er der smalle gader med ældre, lave boligblokke bygget til fabriksarbejdere i 1960'erne, da Guomao stadig var en fabrikspark omgivet af landbrugsjord. Fabrikkerne og de landsbyer, de erstattede, er for længst borte. Men mange af de tidligere fabriksarbejdere og deres familier lever stadig side om side med de skinnende kontorbygninger.

På min 15 minutters gåtur til arbejde gør jeg ofte en indsats for at gå gennem nogle af de mindre gader og nabolag, der er tilbage. Små købmandsforretninger og isenkræmmere deler plads med madboder og frugtmarkeder, og jeg passerer mange lokale beijingere på min tur. Om natten er der masser af liv i nabolaget med folk, der spiser udenfor, og børn, der leger på fortovet.

Selv om de lave boligblokke og det liv, der omgiver dem, er en del af Beijings nyere historie, er de stadig et link til en anden tid og fortæller en masse om Beijings udvikling gennem de sidste par generationer. For eksempel kan man se betonforstærkningerne, der blev føjet til bygningernes facader efter jordskælvet i 1976, og gamle faldefærdige fabriksporte, der ligger overfor 5-stjernede hoteller. Når man ser ordentligt efter, er der faktisk masser af historie i Guomao.

De gamle gader hjælper med at bringe karakter til, hvad der ellers er en steril kontorpark. Og de er med til at at sætte det nye Beijing i perspektiv. Uden de små gader kunne skyskraberne i Guomao være hvor som helst.

De gamle nabolag er som et historisk blad i byen; på samme måde, som skyskraberne danner et nyt blad. Det er denne kompleksitet og mangfoldighed, der tillader folk af forskellige verdener og med forskellige historier at finde sammen. Og det er de gader, der er med at sørge for, at Guomao uden tvivl tilhører Beijing.

Med Beijings halsbrækkende udvikling er det sandsynligvis kun et spørgsmål om tid, før de gamle arbejderkvarterer i Guomao må vige for skyskrabere og moderne boligblokke. De fleste er allerede gået tabt, og mange af dem, der står tilbage, er i dårlig stand. Bygget hurtigt og billigt i en ikke så fjern fortid kan det være svært at argumentere for værdien i at beskytte individuelle bygninger.

Men sammen udgør de en del af det urbane væv i Beijing, og hvis de forsvinder, vil de gøre Guomao fattigere.

Alle fotos Jens Schott Knudsen.
Se også bagsiden.

Jens Schott Knudsen
er dansk fotograf og jurist bosat i Beijing.
Mød ham på http://blog.pamhule.com

KINESISK *ØRNEFLUGT*

Mai Jia
Afkodet
På dansk ved Susanne Posborg
Møller 2016.
376 sider, 300 kr.

Hans Jørgen Hinrup
er forh. forskningsbibliotekar
på Statsbiblioteket med speciale i Kina.

Forfatteren Jiang Benhu, født 1964, har skrevet *Afkodet* under sit forfatternavn Mai Jia.

Det både var og er almindeligt i Kina at have flere navne livet igennem. Jo egentlig nærliggende, for jeg er da ikke den samme som barn, som mand, som cykelrytter, som forfatter, som deltager i X-factor! Også den slags navneskift indgår her i romanen, og ja, romanen er meget kinesisk, og nej, romanen er slet ikke specielt kinesisk.

Ganske vist fremtræder der både en pagode og Den store Mur på omslaget, men forsidens splittede mand er fra hvor som helst. Ganske vist lanceres bogen som en kriminalroman eller en psykologisk thriller, men det er den knap. Den er mere "Her er dit liv" eller "Kender du typen?".

Med et panoramisk schwung føres vi gennem et par foregående generationer i slægten frem til bogens hovedperson i dagens Kina. Denne historiske tour de force er en storslået sammenblanding af et maleri af Hieronymus Bosch og serien *Matador*. Jamen, – alt, hvad jeg skriver, er ment MEGET positivt. Romanen er formidabelt skrevet, malet.

Fremme ved hovedpersonen Rong Jinzhen udfoldes så bogens kompliceret enkle hensigt: at finde ud af, hvem og hvordan og hvorfor. Ikke et plot, ikke en thriller, men en boren ind i et menneskes sjæl. En operation, som forfatteren udfører ved almindelig fortælling, ved interviews, ved båndudskrifter. Brik for brik.

Rong Jinzhen, hyret til den kinesiske efterretningstjeneste, havde til opgave at bryde fjendtlige staters mest avancerede koder, – og bryder selv sammen, da … !?

Mai Jia benytter flere forskellige skriveteknikker, der giver bogen et dokumentarisk præg, som samtidig er med til at holde os fast som læsere i hans "Her er dit liv", og dertil umærkeligt liste en skoleerindring ind hos os, nemlig vore dansktimers diskussion af arv og miljø med baggrund i Pontoppidans *Ørneflugt*.

Jeg var i *Afkodet* umådelig godt 'underholdt' under læsningen, ikke mindst båret af oversætteren Susanne Posborgs letflydende sprog. Og hun kan jo ikke gøre for, at forfatteren så indføjer tredive sider, som er næsten uforståelige, – så meget at han endda opfordrer læseren til ikke at læse dem! De er ikke nødvendige! Jeg læste dem, men jeg forstod dem ikke helt.

Og igen må jeg lige tilbage. Denne gang til gymnasiet, hvor vi læste *Fragmenter af en dagbog* af Paul la Cour. Dem forstod jeg/vi heller ikke. Og alligevel var de formentlig MEGET vigtige!

ENSOM I FLÆNG – BLIKSTILLE LIV

Et rum større end ensomheden er Yiyun Lis anden roman. Den danske oversættelse kommer med store lovprisninger i bagagen, bl.a. udtaler Salman Rushdie på romanens bagside, at Yiyun Li er en af vore allerstørste nutidige forfattere.

Yiyun Li er da også efterhånden en veletableret sino-amerikansk forfatter, og derfor åbner jeg bogen med forventning, og de første sider lover godt: Den unge mand Boyang står i venteværelset ved krematoriet og betragter folk, som styrter afsted og maser sig frem i hastig kamp om pladserne. Han taler med sekretæren, som svarer: "Man må undre sig over hvorfor de ikke kan sætte farten ned. Dag ud og dag ind. Disse mennesker glemmer at de der styrter mod enhver sød frugt i livet, også styrter hen mod døden."

Dette indleder en fortælling om en mand og to kvinder – Boyang, Moyan og Ruyu – som er forbundet af en ulykkelig begivenhed i deres ungdom. I forsøget på at glemme, forlader de hinanden. Moyan og Ruyu rejser til USA for at bygge nye liv op der, mens Boyang bliver tilbage og skaber sig et rimeligt succesfuldt liv indenfor ejendomshandel i det moderne frembrusende Beijing.

Romanen springer hele vejen mellem nutiden i henholdsvis USA og Kina, og glimt tilbage til sommeren og efteråret 1989, hvor det uforglemmelige fandt sted. Og romanen insisterer dermed allerede i sin opbygning på, at de tre bærer fortiden med sig, skønt de ønsker at lægge den bag sig.

Historiens egentlige omdrejningspunkt og sammenhængskraft er en ikke-eksistens: Pigen Shaoai, der – muligvis ved et uheld – bliver forgiftet, og derefter lever i 21 år som et forkrøblet barn i sin mors varetægt. Fortællingens begyndelse er netop hendes død, en forsinket forløsning, der dog ikke bliver en lettelse, men endnu en forknyttelse.

Shaoai var, da hun levede, et ungt menneske, der nægtede at lade sig knægte og som insisterede på følelser mellem mennesker. Det førte først til problemer med universitetet i forbindelse med studenterdemonstrationerne i forsommeren 1989, og det er måske også denne insisteren på at trænge ind på andre mennesker, der siden fører til hendes død – eller langstrakte døen.

Det er Shaoais skygge, der sætter punktum for de andres barndom, men som også muligvis standser deres udvikling.

Romanen arbejder vel egentligt med eksilets eller det historieløse menneskes vilkår og umulighed: at løsrive sig, at isolere sig, og umuligheden af at gøre det, fordi andre mennesker og ens egen historie uophørligt banker mod individets panser. Men det kan også læses som et billede på de begivenheder, der ligger under den buldrende kinesiske økonomi; det sår i den kinesiske historie, som det endnu i dag er forbudt at skrive åbent om: Massakren på Den Himmelske Freds Plads – 1989.

1989 er et år, der rummer et spring, en kløft, fra den inderligt insisterende humanisme hos 1980'ernes poetiske rockstudenter til den økonomiske damptromle i 1990'erne. Og Shaoai repræsenterer med sin voldsomme indignation en ubehageligt følende eksistens for de andre og er i alle fald nok ikke egnet til et kynisk liv i overhalingsbanen.

Hun tegner måske meget godt det studenteroprør, man så i forsommeren 1989: Unge mennesker, der troede, at tiden var inde til frihed, lighed og broderskab, og som sultestrejkede og byggede demokratigudinden midt på Den Himmelske Freds Plads. Måske repræsenterer Shaoai, med denne for kineserne ukarakteristiske følsomhed, en slags anomali i historien – sommeren 1989.

Som modvægt bøjer Boyang og Moyan af. De skaber en afstand til livet og flygter i samme øjeblik, andre søger kontakt, kærlighed, nærvær. De vil overfladen og skubber det involverende følsomme fra sig. Og måske der forbliver spændingen, som aldrig udløses. Mellem Shaoai, den døende, der nægtede at dø, og de, der valgte at leve videre, mens de nægtede at huske – historieløst, men også umuligt flagrende på stedet – i den evige jagt på nuet.

Det er virkelig en tænksom roman, der udforsker et menneskeligt livsvilkår og gør det grundigt. Det er en bog, der sætter sig i hjertestrengen og sætter tanker i gang: kan fortiden virkelig skade en så meget, at man trækker følehornene til sig for at overleve og tror, at dét er et liv?

Egentlig en smuk roman i sin stilstand og refleksion om at være fanget i tiden og nuet. Men også meget amerikansk-kinesisk i sin udforskning af rummet mellem her og der, mellem fortid og nutid – skønt Mao og Kulturrevolution altså er skiftet ud med et nyt år og nye begivenheder i den dunkle kinesiske historie – 1989.

Så meget desto mere irriterende, at oversættelsen godt kunne have brugt en korrekturlæser. Den indeholder en pæn mængde manglende bogstaver, ordgentagelser og andre læsebeskæmmende småting. At denne læser godt selv ved, hun er pedant, bør dog gøre det muligt for andre mere milde læsere at nyde bogen uden at blive irriteret over de sproglige småfejl.

Yiyun Li
Et rum større end ensomheden
Oversat af Svend Ranild
Gyldendal 2016.
328 sider, 350 kr.

Sidse Laugesen er magister i litteraturhistorie med speciale inden for moderne kinesisk litteratur.

LIVLØSE KÆMPEBYEN

Som alle læsere af dette blad ved, er Kina bogstaveligt talt ramt af en nærmest eksplosiv urbanisering. De anonyme blokke, der ligner noget fra et billigt computerspil, breder sig som marehalm omkring de gamle bykerner, som selv for det meste raseres og fyldes op med glas, stål og etager i ufattelige mængder.

Over halvdelen af Kinas befolkning bor i dag i byer – sammenlignet med omkring 10 % i 1949. Kina har altid været et bondeland, så derfor er det klart, at en så stor og hurtig forandring i landets grundtone – fra en landbaseret til en bybaseret kultur, må have en kolossal indvirkning på ALT i landets selvforståelse.

Livet i Kinas Kæmpebyer hedder en ny bog af urbanisten Niels Bjørn. Han har siden 2007 interesseret sig for, hvordan denne voldsomme urbanisering foregår, og hvilke konsekvenser den har for landet og dets mennesker. Som han skriver i bogens forord: "Ved at undersøge de kinesiske storbyers arkitektur og bystrukturer, ved at opleve byerne og ved at iagttage det levede liv kan vi lære noget om ikke bare Kinas udvikling men om kinesernes udvikling". Og det er jo rigtigt nok.

Bogen er mest en fotobog med Bjørns egne fotos fra ni forskellige byer i Kina – fra Ürümqi til Guangzhou, fra Chongqing til Shenyang. Ud over forfatterens fotos består bogen af en serie personlige beretninger og essays leveret af en række kinesere og kendte kinakendere. Teksterne er både erindringer – for eksempel en fin tekst af Mette Holm – og mere problematiserende temaessays om eksempelvis hukou-systemet eller boligboblen i en by som Ordos i Indre Mongoli – en af de meget publicerede spøgelsesbyer med kilometer af tomme boligtårne midt i absolut ingenting.

Emnet er både aktuelt og interessant, men desværre må man sige, at bogen ikke på nogen måde formår at leve op til sin egen implicitte formålsparagraf. Efter endt læsning er man hverken blevet klogere på Kinas eller kinesernes udvikling. Man sidder tværtimod tilbage med en følelse af, at projektet mangler en helt basal forståelse for Kinas baggrund og kultur – og derfor mest af alt virker en smule unødvendigt.

Jeg vil ikke afvise, at bogen kan være interessant, hvis man aldrig har set billeder fra Kina eller aldrig har læst om landets udvikling gennem de seneste tredive år, men for dette blads læsere, der må formodes at kende en del til Kina i forvejen, er der ikke meget stof at hente i bogen.

Niels Bjørn er urbanist (vist ikke en beskyttet titel) med en ph.d. fra Københavns Universitet i urban kompleksitet. Han har en baggrund i filmbranchen kan man se på hans hjemmeside, og med det faktum in mente kan det undre, at den her foreliggende bog er så fattig på både historier og sammenhæng.

Det første problem er bogens billedmateriale, der med al respekt for forfatterens anstrengelser ikke hæver sig over de snapshots, enhver kinafarer selv har i sit kamera. Det lovede liv i Kinas kæmpebyer træder på ingen måde frem på siderne. Det kunne der naturligvis være en pointe i, men det virker ikke sådan. Det manglende liv er i hvert fald heller ikke temaet.

Desuden skæmmes bogen af et trist layout og en alvorlig mangel på billedbearbejdning, der gør, at alle fotos virker flade, farvefattige og kontrastløse. Det er naturligvis et problem for en bog, hvor billederne udgør 91 af dens 168 sider, men det var et problem, man kunne leve med, hvis så teksterne var interessante og gjorde læseren klogere på livet i Kinas kæmpebyer – og på hvordan både Kina og kineserne forandrer sig i disse år – som det loves i forordet. Det er desværre heller ikke tilfældet.

De trykte tekster virker i overvejende grad, som om de er forfattet i største hast og uden nogen egentlig plan. Der står lidt om forurening og løbetræning, lidt om, hvad man kan lave i Shenyang, lidt om Hangzhous forsøg på at bekæmpe ødelæggelsen af Vestsøen – men der er ingen rød tråd eller plan bag de valgte tekster.

Det virker i det hele taget, som om der ikke har været nogen overordnet redigering. I ét essay (af Michael Ulfstjerne) kan man således læse, at byerne i 1949 af kommunisterne blev betragtet som 'en parasit på samfundet' (s.100), mens man i en anden tekst (af Peter Harmsen) kan læse, hvordan kommunisterne straks fra 1950'ernes begyndelse gav stærke privilegier til byernes industriarbejdere – 'det "rigtige" proletariat' (s. 137).

Begge dele kan jo ikke være rigtigt. Nu ved jeg tilfældigvis, at det er Harmsen, der har ret i sin beskrivelse af forholdene, men den manglende (og ukommenterede) uoverensstemmelse gør læseren bekymret for, om der overhovedet har været nogen form for kvalitetskontrol af de indlagte tekster.

Så alt i alt må jeg ærgerligt nok konkludere, at bogen ikke giver mig mere viden om livet i Kinas kæmpebyer, end hvad man som almindeligt interesseret menneske ved i forvejen.

Og hvordan urbaniseringen har påvirket Kina og især kineserne er et spørgsmål, man stadig meget gerne vil læse en spændende bog om.

Niels Bjørn
Livet i Kinas Kæmpebyer
Gads Forlag 2016.
168 sider, ill. 250 kr.

Holger Dahl er arkitekt, har læst i Kina og er forfatter til *Kina – engang for et øjeblik siden*.

Et ganske almindeligt liv

"Nu jeg tænker efter, synes jeg, mit liv er fløjet afsted. Et ganske almindeligt liv. Min far håbede, jeg ville gøre forfædrene ære, men dér tog han fejl. Min skæbne er, som den er. Som ung festede og soldede jeg forfædrenes penge op på et øjeblik, og siden gik det bare ned ad bakke. Men det var nok meget godt alligevel."

Således opsummerer Xu Fugui, hovedpersonen i Yu Huas vidunderlige roman *At leve* sit liv. Igennem 234 sider har vi fået oprullet en skæbne så tragisk, at det næsten er ubærligt. Som rig godsejersøn har Fugui alle chancer i livet, men han bortødsler sin tid og familiens formue på druk, hor og hasardspil. Forarmet må han sælge familiens jorde og ejendomme og begynde at arbejde som en simpel bonde.

Og prøvelserne er langt fra forbi. Ulykke følger på ulykke, elendighed på elendighed. Alverdens forfærdelige trængsler rammer Fugui og hans lille familie. En for en mister han alle sine familiemedlemmer, og til sidst svækkes også både syn og hørelse, og han lever i selskab med en gammel, udslidt okse. "Men det var nok meget godt alligevel".

Det er præcist denne overrumplende konklusion, der viser, hvilken eminent og enestående forfatter Yu Hua er, især i en kinesisk kontekst. De seneste årtier er vi blevet oversvømmet af alenlange kinesiske romaner, der teatralsk og sentimentalt svælger i de mange ulykker og tragedier, der har ramt det kinesiske folk igennem det sidste århundrede.

Sjældent hersker der tvivl om årsagen til disse ulykker og deres menneskelige konsekvenser. I en uendelighed har vi fået oprullet de mest horrible skæbner, hvor uskyldige mennesker martres på krop og sjæl af en ondskab sat i system af afstumpede og kyniske magtmennesker.

Hvor befriende, at denne blændende roman fra 1993 afsluttes med "det var nok meget godt alligevel"!

Men hvorfor hævde, at "det var nok meget godt alligevel"? Xu Fuguis liv er netop "et ganske almindeligt liv".

Som millioner andre kinesere rammes Fugui og hans familie hårdt af de store forandringer, der sker i det kinesiske samfund i det tyvende århundrede. Den japanske invasion i 1930'erne, borgerkrigen, det store spring fremad i 1958-1961, kulturrevolutionen i 1966-1976 og de økonomiske reformer i 1980'erne ændrer det kinesiske samfund fundamentalt, og konsekvenserne er voldsomme for kineserne.

Fugui oplever det hele på nærmeste hold. Han bliver tvunget ind i først den ene og så den anden hær, han bliver så fattig, at han må spise bark og stjæle gummisko for at have brændsel, og han må endda sælge sin datter, for at hans søn kan komme i skole. Hans venner bliver forfulgt, mishandlet og myrdet. Hans familie bliver kostet rundt, latterliggjort og fornedret.

Det er ganske ubærligt at læse om, men midt i orkanens øje befinder Fugui sig med en ukuelig vilje til at rejse sig ovenpå den skam og ulykke, han har bragt over sin familie. Han VIL leve, så han kan betale familien tilbage, uanset hvilke omkostninger det får for ham.

Det er denne vilje til at overleve eller blot at leve, som er kernen i Yu Huas roman. Ikke krig, død og menneskelig dårskab. Ikke naturens voldsomme og ødelæggende kræfter. Romanen beskriver og antyder de store omkostninger, som forandringerne i det kinesiske samfund medfører også på det personlige plan, men den dvæler ikke sentimentalt ved dem, og den udpensler dem ikke. Forandringerne er et vigtigt bagtæppe for fortællingen, men det centrale er det enkelte menneskes konkrete liv, dets glæder og sorger og dets kamp for personlig integritet.

De store politiske forandringer rumler derfor kun i horisonten, og i stedet træder kyniske og korrupte repræsentanter for systemet frem på scenen. Under den store hungersnød opstår en strid mellem to personer om en kartoffel. Landsbyens leder skærer den over i to stykker, men det ene stykke er større end det andet. Han skærer derfor et

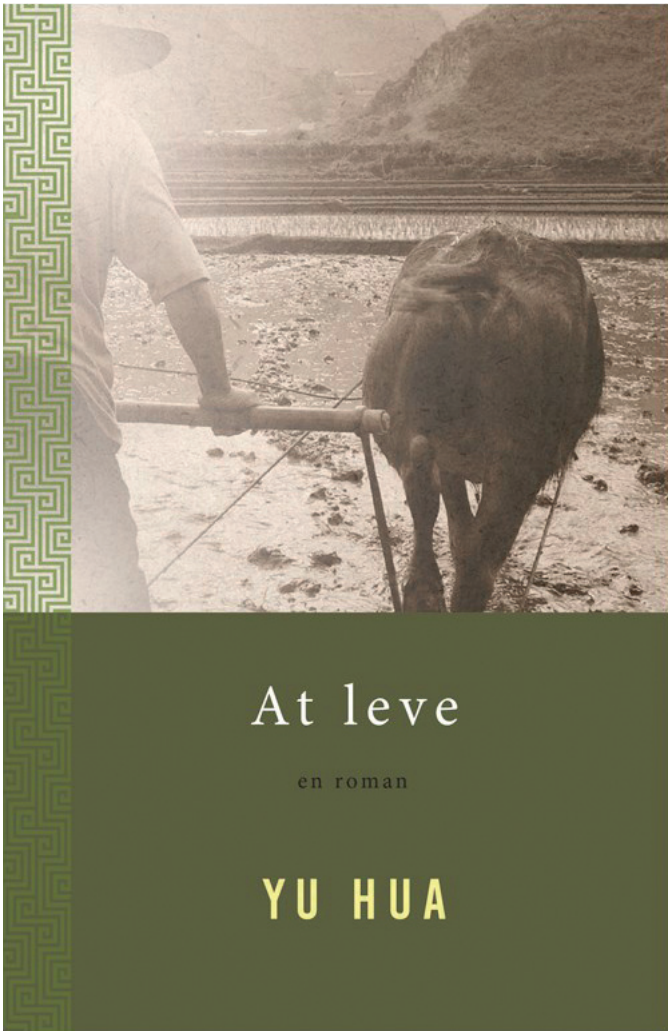

Anmelderne opfordrer til, at der udgives flere af Yu Huas bøger på dansk.

Vi har noget at glæde os til, for det gør forlaget Klim.

I år udgives *Fortællingen om dengang Xu Sanguan solgte sit blod*, og i 2017 *Den syvende dag*. Begge oversættes fra kinesisk af Sidse Laugesen.

Yu Hua
At leve
Oversat fra kinesisk
af Anne Wedell-Wedellsborg
Klim 2015. 234 sider. 250 kr.

Lene Bech og Christian Nielsen
er gymnasielærere og forfattere
til et kinesisk lærebogssystem på dansk.

ekstra lille stykke af og putter det i sin egen lomme. Det er korruption og magtsyge gjort fuldstændig konkret på en galgenhumoristisk facon, og det er typisk for Yu Hua.

Typisk er også, at det hele ikke farves sort og hvidt. Der var gode idéer og velmenende mennesker under det store spring fremad, der er store personlige omkostninger ved de nye økonomiske reformer osv.

At leve insisterer på, at selv i de sværeste øjeblikke i tilværelsen er der håb, glæde og morskab at finde. Det er en fantastisk pointe. Igen og igen finder Fugui styrke og mod til at fortsætte sin ulige kamp mod livets mange prøvelser. Han mister alt, der betyder noget for ham, men fortsætter alligevel og spreder glæde og optimisme omkring sig.

Selv når det ser mest mørkt og håbløst ud, kan han finde en positiv vinkel. Når han for eksempel mister hele familiens formue, så er det i virkeligheden et stort held. Havde han ikke gjort det, var han og familien blevet forfulgt eller henrettet under kulturrevolutionen for at være kapitalister.

At leve er en vidunderlig og livsbekræftende roman, som alle bør læse. Den fortæller historien om et Kina under forandring, men er især vigtig for sin insisteren på menneskelig værdighed og livsvilje. Den er mesterligt fortalt af en forfatter, der både er humoristisk, ironisk og satirisk i sin fortællestil og hele vejen igennem viser utroligt overskud og fortælleglæde.

At leve er i den grad livsbekræftende.

At leve udkom tilbage i 1993 og er blevet en klassiker i Kina. Nu er den omsider blevet oversat til dansk og hvilken oversættelse. Anne Wedell-Wedellsborg har leveret en af de absolut bedste danske oversættelser af kinesisk litteratur nogensinde. Hun formår på fornemste vis at ramme det særegne sprog, humoren og den underspillede tone, der gør denne roman så enestående.

At leve fortjener at blive en klassiker også i Danmark.

>

At leve

Yu Hua

Oversætterens forord:

"Munden er verdens mindst skønne udsigt," konkluderede Yu Hua efter at have stirret ned i mindst 10.000 munde. Yu Hua var 27 og tandlæge i en lille provinsby, da han endelig besluttede sig for at skifte udsigt og koncentrere sig om at skrive.

Han fik sit gennembrud som forfatter midt i 1980'erne med en absurd-realistisk dannelsesfortælling, *Atten år og ud i verden*, skrevet umiddelbart efter det, han formulerede som "den rystelse og inspiration, det var at læse Kafkas fortælling *En landsbylæge"*. I dag står han som en af Kinas mest anerkendte forfattere.

Yu Hua var tidligt i sin karriere toneangivende inden for en gruppe unge forfattere, der gik under fællesbetegnelsen post-ny-bølge, en slags kinesiske postmodernister, som gjorde op med den subjektive og kulturelt søgende skrivestil, der havde domineret litteraturscenen i årene efter Maos død.

Yu Hua problematiserede som de andre identitetstab og værdisammenbrud, men på sin helt særegne måde. Mange af hans tidlige tekster er karakteriseret ved detaljeret udpensling af vold og lemlæstelse, og de fremmaner en provokerende følelseskold verden af død, afskårne lemmer og tilsyneladende psykisk afstumpethed.

I en tid, hvor den kinesiske litteratur næsten udelukkende dyrkede vestlige former, var Yu Hua bemærkelsesværdig ved sin hyppige udnyttelse af klassisk-kinesiske litterære skabeloner, især de såkaldte *chuanqi* eller *zhiguai* (egentlig beretninger om det mærkelige) – en form for fantastisk litteratur, der blomstrede på forskellige tidspunkter fra 400-tallet og frem. Og Yu Huas fortællinger fra 1980'erne *er* mærkelige, samtidig med at de med deres lakoniske skrivestil fremdigter en ubehagelig "virkelighed", som læseren, i modsætning til de fiktive karakterer, er nødt til at reagere på.

Der var næppe mange af de avantgarde-kritikere, som dyrkede Yu Hua i slutningen af 1980'erne, der forestillede sig, at han fra 1990'erne og frem skulle blive en af landets bedst sælgende og mest omdiskuterede forfattere, hvis krønikeagtige romaner om enkeltindividers kamp for overlevelse ville blive kåret som to af de ti mest indflydelsesrige romaner siden reformperiodens begyndelse.

Som den eneste forfatter har Yu Hua nemlig to bøger med på listen, *At leve* og *Fortællingen om dengang Xu Sanguan solgte sit blod*. Begge handler om en almindelig mand og familiens vej gennem det 20. århundredes kinesiske historie, om politiske og sociale omvæltninger, og om til slut at finde sindsro og værdighed, trods egne svagheder og skæbnens og de politiske bevægelsers lunefuldhed. Det kan lyde skingrende banalt, men er det ikke.

Begge fortællinger bæres af Yu Huas ærlige sprogstone, hans sorte humor og ironi, der sammen med en enkelhed i udtrykket skærer gennem det sentimentale og bryder stemningen, når det er ved at blive for meget.

Mange kender *At leve* fra Zhang Yimous filmatisering af samme navn, der vandt juryens store pris ved Cannes-festivalen i 1994. I kølvandet på filmen solgte romanen hurtigt over en halv million eksemplarer. Filmen blev i første omgang forbudt i Kina, på trods af at den på flere punkter er mindre kontroversiel end bogen, men bedre reklame kan man dårligt forlange.

At leve følger Xu Fugui og hans familie fra 1940'erne frem til 1980'erne, og den spejler således Kinas nyere historie i en enkelt menneskeskæbne: Krigen mod japanerne, borgerkrigen mellem kommunisterne og Chiang Kai-sheks nationalister, folkerepublikkens grundlæggelse, jordreform, hungersnød under det såkaldt store spring fremad, kulturrevolutionen og reformperioden efter Maos død.

Der er ekko af familiesaga a la Faulkner, en af Yu Huas yndlingsforfattere. Identifikationen mellem dyr og menneske, mellem Fugui og den gamle okse, i romanens indgang og udgang bliver en slags metafor for menneskets vilkår, som det spejles i dette værk: Magtesløshed over for historiens og naturens voldsomme kræfter parret med en tålsomhed, sejhed og værdighed, der giver livet mening.

Romanens kinesiske titel, *Huozhe*, betyder på kinesisk også *at være levende,* og det er den menneskelige livsvilje på tværs af alskens uretfærdige eller selvforskyldte katastrofer, underkastet tilfældighedernes og historiens uigennemskuelige spil, der er det store hovedtema.

Som sine ligeledes samfundskritiske forfatterkolleger, Mo Yan og Yan Lianke, skriver Yu Hua både ud til og ud over kanten af censurens ofte uforudsigelige grænser. Modsat nobelpristageren Mo Yan har Yu Hua holdt sig på afstand af det officielle litteraturbureaukrati. Hans essaysamling, *Kina i ti ord*, der blandt andet berører demonstrationerne på Den Himmelske Freds Plads i 1989, er udgivet i Taiwan og i Hongkong og på en række vestlige sprog, men forbudt i Kina. Yu Hua var også i en periode fast leverandør af kontroversielle debatklummer i New York Times.

At leve er blevet en klassiker i Kina. Den udkommer til stadighed i nye oplag, den er dramatiseret, den har fået status som en ikonisk fremstilling af Kinas nyere historie, og den læses af mange som en modfortælling til den store, officielle, nationale historie om den kommunistiske revolution.

Med sin fortælling om, hvordan det enkelte, lille menneske – stedt i historiens og politikkens kaos – bæres igennem af en livsvilje, som udspringer af forholdet til den nære familie, ikke af ideologier, ismer eller revolutioner.

Anne Wedell-Wedellsborg

TIDEN GÅR, **OG** NOGET SLUTTER ...

Zhong er titlen på en ny roman af Thøger Jensen (f. 1960). En meget lille, men samtidig meget rig og meget underspillet roman fra Kina. Thøger Jensen skriver hellere kort end langt, hellere tørt end svulstigt. Faktisk har han i et interview i Weekendavisen kaldt Helle Helle svulstig – det siger vist alt om, hvordan Jensen skriver: Koncist poetisk – og med humor – med en konstant, finurlig, vagt desorienteret understrøm gennem den både korte og rige roman.

Rammehistorien er en selskabsrejse til Kina. En rejse, fortælleren Jens inviteres på af sin storebror Morten. Med på turen er også tandlægen Paula – og alle Jens' erindringer om en tidligere tur til Kina, om en tidligere kæreste og om sin og Mortens fælles far.

Turen følger den klassiske rute: Beijing, Xi'an, Suzhou, Shanghai og beskriver oplevelserne langs vejen – terrakottakrigere, guidebøger, Beijing-and, cykling og meget andet – men det er hverken stederne eller attraktionerne, der er bogens ærinde. Det næppe udtrykte står og runger mellem ordene ('som at sove i en trillebør' er et udtryk forfatteren bruger – i en anden sammenhæng – på et tidspunkt) – og selvom Jensen behændigt undgår klicheen, ligger der en kinesisk æske og rumler et sted inde i plottet, der netop er en historie inde i en historie, inde i en historie.

Jens' og Mortens forhold, faren – og deres forhold til ham, Paula, fortiden – alle er de til stede på forskellige måder gennem hele fortællingen. Afslutninger, fortid og de huller, tiden efterlader i os alle, er de store temaer.

Tiden i det hele taget spiller en subtil rolle, smukt iscenesat i bogens forord, hvor plejehjemsbeboer Vera Gordiussen kort efter sin 89-års fødselsdag får kontakt med fortiden gennem et par manchetknapper, hun forveksler med sit høreapparat, og titlens Zhong er ikke da heller ikke blot det Zhong, der betyder 'midt', men også de to andre Zhong'er, der betyder henholdsvis klokke (ur) og afslutning.

Disse betydninger af ordet Zhong klinger gennem hele den lille bog, der består af en serie meget korte kapitler på højst to sider. Hvert kapitel kan næsten læses for sig selv som en enkelt lille sprogmanøvre – et koncentrat, der både rummer nysgerrig undren, refleksion, finurlighed, ure, afslutninger – og overrumplende præcise billeder, som når en cykeltur i Beijing sammenlignes med den enkelte måges oplevelse midt i en flok:

"Beijing i 1983. Jeg ankom med toget fra Shanghai og lejede en cykel. Sort og af mærket Seagull, og straks var jeg en del af flokken. Mellem de cyklende kinesere, alle klædt i enten blåt eller grønt, var jeg et rullende europæisk fyrtårn med borsalino. Hatten var også grøn, jeg havde lånt den af Connie. Til gengæld havde hun lånt mit armbåndsur, et Seiko med selvoptræk og himmelblå urskive. De summende hjul og sværmen af tusinde fugle, der stiger til vejrs. Har man nogensinde set to måger i en flok støde sammen? Cyklisterne svævede ud og ind mellem hinanden, det asiatiske flow."

Thøger Jensen er en bevidst spøjs forfatter, der med det finurlige som en slags maske har skrevet en ejendommeligt rørende lille historie om at stå midt i livet – med skrammer og savn som helt banalt rejsegods og med Kinas 'asiatiske vælde' som det store resonansrum, den lille historie bliver næsten usynlig i – og dermed så meget mere interessant.

Bogens beskrivelser fra Xi'an, Suzhou og Shanghai er både sjove og klare som små glansbilleder, og da Jens, Morten og Paula efter en nat på Peace Hotellet i Shanghai begiver sig hjem til Danmark, er det lige før, man savner dem – med ure, afslutninger og det hele.

Thøger Jensen
Zhong
Gyldendal 2016.
129 sider, 180 kr.

Holger Dahl er arkitekt, har læst i Kina og er forfatter til *Kina – engang for et øjeblik siden.*

NANJING 1937

Peking. Nanking. Beijing. Nanjing. Den nordlige hovedstad. Den sydlige hovedstad. Bortset fra den kortere mongolske periode så lå det samlede Kinas forskellige hovedstæder i 1600 år centralt i riget. Først i 1421 flyttede centrum ud i periferien, hvor det monumentale gamle Peking blev skabt, og bestod og består til i dag, – med undtagelse af det korte spand fra 1928 til 1949 under Chiang Kai-shek.

Forstå mig ret: Beijing er storslået. Jeg elsker byen, men Nanjing er nu også en messe værd. De bygningsmæssigt to største seværdigheder er de resterende dele af den gamle bymur og Sun Yat-sens mausolæum. Kortvarigt etablerede Sun Yat-sen rigets hovedsæde i Nanjing efter kejserdømmets fald i 1912, så efter hans død var det legitimerende for Chiang Kai-shek at få ham placeret i Nanjing, langt væk fra de kejserlige grave ved Beijing. Nanjing havde kun en enkelt kejsergrav.

Nanjing har også en meget tidlig bygning med tøndehvælving, der er også broen over Yangtze, der er et Taiping Museum. Der er meget. Og så er der det museum, hvis fulde navn på hjemmesiden er "The memorial hall of the victims in Nanjing massacre by Japanese invaders".

Sidste år spurgte en journalist fra et kinesisk filmhold mig: "Hvad er danskernes holdning til den japanske massakre i Nanjing?"

Hvad skulle jeg svare? Jeg var faktisk nødt til at svare, at danskere generelt set ikke kender massakren. Ganske vist har fjernsynets Canal 9 i 2015 vist en dokumentarfilm fra 2007 om det, og jævnligt strejfes emnet i de danske aviser, når det kommer på tale, at japanerne skal sige undskyld for deres fremfærd i Kina. Men i det 'undskyld' er Nanjing kun ét af overgrebene.

Og jo, i Aarhus har der da også været en udstilling om den danske Bernhard Sindberg og hans rosværdige indsats for at redde kinesere i situationen.

Men nu, nu er det en dansker uden for sinologernes rækker, der har skrevet BOGEN om Nanjing 1937. Peter Harmsen, tidligere udenrigskorrespondent i Østasien, har skrevet *Nanjing 1937. Battle for a Doomed City*. Bogen er den såkaldt vanskelige 2'er, – for i 2013 udgav han *Shanghai 1937. Stalingrad on the Yangtze*. Begge bøger er eminente. Begge er skabt over den samme grundidé: Detaljer, detaljer, detaljer.

Siden jeg læste bogen til anmeldelse, er der gået et par uger. Shanghai-bogen læste jeg sidste år. Hele tiden har jeg haft et flimmer af billeder, som kunne beskrive Harmsens metode. Den grundlæggende er at kunne læse kinesisk, dernæst i bredt omfang at kunne orientere sig i japanske tekster samt at finde det utal af oversættelser fra japansk til kinesisk, som vitterlig er skabt, – i udstrakt grad af kineserne for at tilvejebringe en dokumentarisk basis for deres anklager om massakrer og overgreb.

Og så være omhyggelig, grundig, – og pædagogisk! Det første ser vi i 14 siders litteraturliste (114 kinesiske titler, 102 engelske og 15 øvrige sprog). Så 37 sider med noter og endelig fire sider, der sætter navne på de enkelte kinesiske og japanske militære enheder.

I hidtidige udgivelser om Japans krig i Kina er det overordnede forløb altid beskrevet, fra besættelsen af Manchuriet og skabelsen af Manchukuo, via startskuddet ved Marco Polo Broen til angrebet på Shanghai og endelig massakren i Nanjing. Den baggrund gives også undervejs i Harmsens bog, men kun som separate indramninger undervejs, hvor det passer ind.

Bogens emne er ganske enkelt: Følg den japanske hærs fremmarch fra Shanghai mod Nanjing og ind i Nanjing, følg de kinesiske forsvarslinjer, efterhånden som de i bogstaveligste forstand skridt for skridt må opgives, og følg begge siders overordnede politiske overvejelser og beslutninger. I en uafbrudt række af ofte simultane handlingsforløb kortlægges såvel enkelte soldaters skæbnelinje som de skarpe brudlinjer mellem f.eks. de japanske politikere og officererne i frontlinjen.

Og her kommer så mit første billede af Harmsens metode: Kig på omgivelserne ved en myretue. En forvirrende flintren og faren hid og did, – og du kan kun se resultatet ude fra: myretuen og en levende koloni, som du véd vokser og vibrerer inden i.

Men udstyr så hver enkelt myre med en sensor, hvorfra du kan se den enkeltes vej, alles vej, frem til resultatet.

Nå, – jamen så et andet billede: Et puslespil med ét tusinde brikker, og hver brik har i sig sin helt egen historie, som Harmsen beskriver, og lægger sammen med en anden brik med sin helt egen historie, som sammen med den næste og den næste danner et større og større billede, indtil puslespillet er samlet: Kina, Japan, 1937, – med Rusland, Tyskland og Vesten i sidespejlene.

Jeg er klar over, at det er en slags 'gammeldags' historisk metode. Men her virker den. Harmsen lader os leve i mudderet, stå ansigt til ansigt med bajonetter, følge de politiske og krigsstrategiske vurderinger og holdninger. Til den meget bitre ende.

Han gjorde det samme i *Shanghai 1937*, og det er med store ord ærerigt, at en dansk forsker på det internationale akademiske bogmarked har skrevet de to bøger, som vil være uomgængelige for enhver fremtidig analyse af det kinesiske skæbneår 1937.

Danmark-Kinas læsere kan se frem til en artikel af Peter Harmsen om Nanjing-massakren i næste nummer.

Peter Harmsen
Nanjing 1937.
Battle for a Doomed City
Philadelphia & Oxford:
Casemate 2015, 336 s.

Peter Harmsen
Shanghai 1937.
Stalingrad on the Yangtze
Philadelphia & Oxford:
Casemate 2013, 310 s.

Hans Jørgen Hinrup er forh. forskningsbibliotekar på Statsbiblioteket med speciale i Kina.

VEJEN AD HVILKEN ...

Der går en akse gennem verdenshistorien fra det syvende til fjerde århundrede før vor tidsregning. Stort set alle de kulturelle frembringelser, som vi identificerer med klassisk civilisation, opstår i denne korte periode. De gammeltestamentlige bøger, upanishaderne i Indien, Homers eposser, drama og filosofi i Grækenland.

Midt i denne akse, samtidig med Platon og Aristoteles i Athen, har vi Kongfuzi og Laozi i Kina. Klassikeren *Daode Jing* er attribueret til mesteren Laozi. Den er et hovedværk i kinesisk filosofi, og sammen med *Zhuangzi* den vigtigste kilde til det, vi i dag kalder daoisme.

Daode Jing er netop udkommet i en ny dansk oversættelse ved Hugo Hørlych Karlsen på forlaget NordØsten.

Teksten består af 81 strofer, i oversættelsen gengivet med otte-ti vers per strofe, der hjælper med rytme og med at bevare tekstens lyriske form. Desuden giver verselinjerne et hint om individuelle betydningsdele og styrker i det hele taget tekstens læsevenlighed. Den smukke kinesiske tekst er gengivet ved hver strofe.

Oversættelsen er meget tekstnær og ordret. Dao (vejen) er det eneste kinesiske ord, der ikke er oversat. Den tekstnære oversættelse gør nogle begreber svære at forstå for novicen, men det har forbedret poesiens form. Desuden er det godt, at oversættelsen er så godt som fortolkningsfri. Det giver læseren frihed til at danne sig en dybere begrebsforståelse over tid, uden at man bliver lukket inde i en bestemt begrebsanalyse.

For eksempel er kernebegrebet *wuwei* oversat bogstaveligt med ikke-handling. Andre forfattere og fagfilosoffer har oversat begrebet med ikke-hævdende-handling, ikke-tvangs-handling osv.

I visse sociale sammenhænge kan den forståelse af begrebet være dækkende, men ikke i andre. Derfor er den tekstnære oversættelse en fordel for tekstens skønhed og for den dybere forståelse, der opnås ved mere intim læsning af teksten.

Daode Jing er ikke en bog for de få, men for de mange. Den forholder sig til aspekter og problemstillinger, som alle kommer ud for, høj som lav. Principperne for visdom er anvendelige i politik, forretning, opdragelse og personlig lykke. Visdommen består i, at man lever i overensstemmelse med, hvad der er naturligt, af himmelen beskikket og eviggyldigt.

Den vise udfører ikke-handling og gør derved alle livets gerninger fuldkomne. Når man udfører tvang over andre mennesker eller naturen, så møder man modstand. Man dræner derfor sig selv for vitalitet. Derimod er livskraften uudtømmelig for den, der handler gennem ikke-handling.

Når du skærer et løg, så skærer du med retningen, det har groet i, derfor skærer du ikke-løget, derfor skal du ikke bruge kræfter, men løget deler sig selv, og saften bliver i det, når det steges. Når du skal hugge brænde, så stiller du kævlen således, at øksen følger med årerne. Det er næsten umuligt at kløve mod årerne, du bruger mange kræfter og opnår næsten intet.

Denne simple tankegang er essensen af ikke-handling. Vi kan høste mere af færre frø, hvis vi venter med at så, indtil det er frostfrit. Ikke-handling er ikke det samme, som ikke at gøre noget. Det er et paradoks, der tilsyneladende er sandt. Vi vinder, når vi undlader at gøre noget, der ikke kan føre noget godt med sig. Sænk sejlet, hvis du har en storm imod dig; hvil dig, og hejs sejlet igen, når vinden vender.

Daode Jing er en kilde, der er og må betragtes som en grundpille i verdens ældste, sammenhængende civilisation. Det er en bog, ethvert menneske bør læse. *Daode Jing* kan endda læses mange gange, og den blive kun bedre, hver gang den læses.

Der findes antikke tekster, som vi kalder de store klassikere. Prosa, filosofi og drama, der resonerer med vores hjerte og bevidsthed, uanset hvor og hvornår vi lever.

De fleste vil være bekendte med en del af disse fra den vestlige kanon: Homers helte-eposser, Platons og Aristoteles' værker samt Sofokles' tragedier. Ingen kan læse en af disse bøger fra ende til anden, og derefter være det samme menneske.

Så meget af vores sprog og tænkemåde har taget form efter disse værker, så når man læser dem, så læser man om sig selv. Og der findes næppe noget mere besættende.

Jeg vil sætte spørgsmålstegn ved, om man kan forstå, hvad det vil sige at være dansker, uden at have læst H.C. Andersen, Kierkegaard, Grundtvig eller Brandes. Eller forstå, hvad det vil sige at være englænder, uden at have læst Shakespeare eller King James-oversættelsen af Bibelen.

Kineserne er så heldige, at de værker, der definerer dem som nation, også er klassikere i hele menneskehedens filosofi- og litteraturhistorie. Alle vesterlændinge, selv de, der aldrig har læst Platon, tænker og ser verden gennem en linse af platonisme. Det er et perspektiv, der er så indgroet i vores kultur, at vi kan have svært ved at undslippe det.

På en lignende måde er daoisme et perspektiv, der er fuldkomment integreret i kinesere. Et godt menneske og dets forhold til kosmos, en god leder, ret handlen og et godt liv. Alle disse begreber er uløseligt forbundet med daoisme indenfor kinesisk kultur.

KRS

Samtidig med nyoversættelsen af *Daode Jing* udgiver forlaget NordØsten også en artikelsamling af Hugo Hørlych Karlsen med titlen: *Meridianer og eksistens. Klassisk kinesisk medicin og daoisme*.

Før opfindelsen af det periodiske system og opdagelsen af grundstofferne, talte man i Vesten om fire elementer: jord, vand, luft og ild. Hippokratisk medicin er bygget op om en forestilling om menneskets relation til de fire

elementer: Kvinder er relateret med vand og jord, elementer forbundet med frugtbarhed. Mænd er relateret til luft og ild, elementer forbundet med styrke. Derfor blev kvinder i vestlig medicin behandlet på én måde, mænd på en anden.

Historien om kinesisk medicin minder meget om den vestlige: Her har man fem elementer: ild, jord, metal, vand og træ. Elementerne er hos den raske person i indbyrdes harmoni og balance med deres modsætninger, et yin-yang-forhold. Dårligt helbred er udtryk for en disharmoni mellem elementerne. Transport af energi eller transformation fra et element til et andet er blokeret. Det giver smerter eller andre symptomer.

Den funktionelle ide er, at man ved påvirkning af energistrømmene i kroppen (qi) kan bringe harmoni eller balance tilbage mellem elementerne. Fx kan man ved akupunktur eller massage påvirke punkter på kroppen, som meridianerne (qi'ens transportkanaler) løber igennem.

Hvis du allerede er interesseret i klassisk kinesisk medicin eller daoisme, så vil denne bog have interesse for dig. Det er ikke den første bog, du skal læse om kinesisk medicin. Den er meget esoterisk, og man har behov for et udvidet begrebsapparat for at forholde sig til de mange overvejelser, der tages op af Hugo Hørlych Karlsen.

Hvordan adskiller blodbanerne sig fra meridianer? I hvilke tilfælde er dao en betegnelse for meridianer, og hvilken betydning har det for forståelsen? Er du ude efter svaret på disse og mange andre spørgsmål om kinesisk medicin, så har du fundet den rigtige bog.

Det er anbefalelsesværdigt først at læse *Den Gule Kejsers Klassiker om indre medicin*, *Daode Jing* og *Klassikeren om de vanskelige områder*, der også findes i oversættelse af samme forfatter. Bogens læsevenlighed kunne i øvrigt være forbedret væsentligt med en lang indledende emneforklaring.

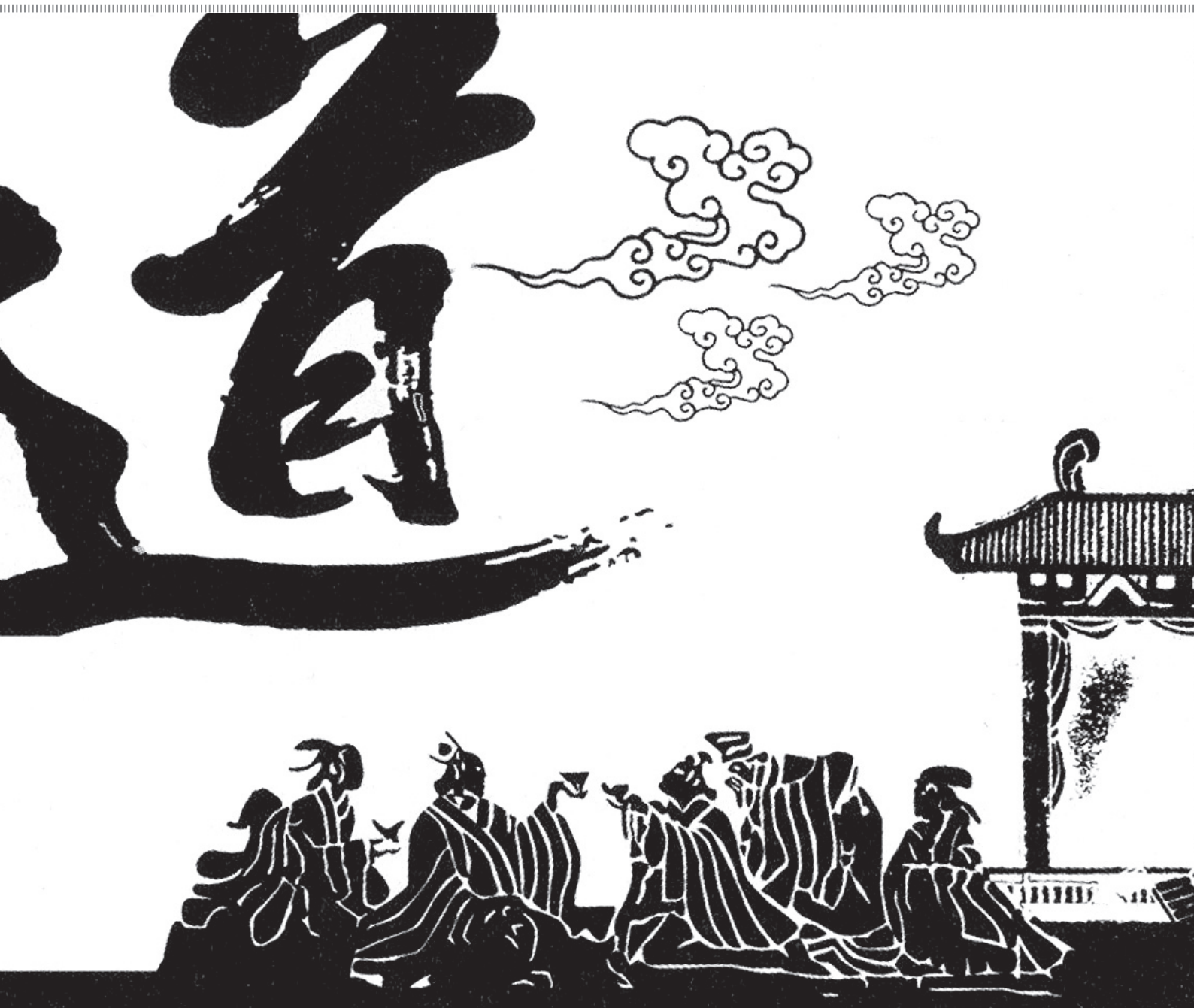

Meridianer og eksistens forsøger via kildetekster at finde frem til svaret på, hvad meridianer i grunden er, og hvordan vi skal forstå dem. Men mange andre emner tages også op og diskuteres endog meget grundigt.

De fleste afsnit kan læses uafhængigt af hinanden. Derfor kan bogen med fordel bruges som opslagsværk, hvis man ønsker afklaring af bestemte aspekter af meridianer eller qi. Der gives en god indføring i symbolet/begrebet Tai Ji, altså sammenhængen mellem yin og yang, samt de fem daoistiske elementer og deres relation til medicin.

Gå på opdagelse i et traditionelt kinesisk perspektiv på menneskets helbred.

Laozi
Daode Jing.
Klassikeren om vejen og kraften
Oversat fra kinesisk af Hugo Hørlych Karlsen
Forlaget NordØsten 2016
106 sider. 139 kr.
eller som e-bog, 90 kr.

Hugo Hørlych Karlsen
Meridianer og eksistens.
Klassisk kinesisk medicin og daoisme
Forlaget NordØsten 2016
E-bog, 59 kr.

道
德
經

76 Et menneske fødes blødt og bøjeligt

人之生也柔弱其死也堅強萬物草木之生也柔脆其死也枯槁故堅強者死之徒柔弱者生之徒是以兵強則不勝木強則共強大處下柔弱處上

Et menneske fødes blødt og bøjeligt.
Det dør hårdt og stift.
De levende titusind ting, græsset og træerne er saftfulde og smidige.
Døde, er de visne og sprøde.

Det hårde og stive er dødens følgesvende.
Det bløde og bøjelige er livets følgesvende.

Den ubøjelige soldat knækker.
Det stive træ brækker.
Ubøjelighed og magt forgår.
Det bløde og eftergivende består.

Kristian Rose Schmidt er cand.mag. i filosofi med speciale indenfor epistemologi, metafysik og kognitionsfilosofi.

Han siger selv om sin interesse for klassiske kinesiske tekster:

"Kinesisk metafysik er båret frem af komplementaritet, et koncept der ikke vinder frem i Vesten før Niels Bohr. Derfor er den kinesiske filosofihistorie meget anderledes end Vestens.

Kina har ikke den evige konflikt mellem materialisme og idealisme, som vi lider under i vestlig åndshistorie til og med i dag. Derfor er etiske konflikter om fx stamcelleforskning ikke eksisterende i Kina, mens de amputerer medicinsk forskning i Vesten.

Små forskelle i løsninger af metafysiske problemstillinger for 2500 år siden betyder en verden til forskel i dag. Det finder jeg dybt fascinerende."

MIN KINESISKE STUDIEKAMMERAT

MSEM FOR NGO!

ULRIK TARP JENSEN

Ulrik kvittede jobbet i forsvaret og flyttede i 2015 til Beijing for at tage en MBA ved Peking University's Guanghua School of Management. Der skulle fornyelse til, og med mange års Kina-erfaring og sprog var springet ligetil. Det skulle selvfølgelig være på Kinas fremmeste universitet, for målet er et job i den private sektor.

Tiden må vise, hvad det bringer, men Ulrik er allerede langt over halvvejs i det to-årige program, og det gør ikke noget, hvis det fremtidige job findes i Asien.

Jeg møder Harry Liu i Keguo Jiuba i Nanluoguxiang en tilfældig onsdag efter arbejdstid. Nanluoguxiang er en af de nyere, ganske velbesøgte bar- og forlystelsesgader i Beijings gamle bydel, lige øst for Houhai med alle barerne ved søfronten.

Udover at Harry arbejder for NGO'ere, er han i gang med den nye Master i Social Enterprise Management (MSEM) ved Peking University's Guanghua School of Management. Det er en ny uddannelse på MBA-niveau henvendt til nuværende og kommende ledere i kinesiske nonprofitorganisationer.

Peking University er sammen med nabouniversitetet Tsinghua University kendt som Kinas to top-universiteter. Peking University var først med en egentlig business school på campus, og navnet 'Guanghua' skyldes en større sponsorstøtte i 1990'erne fra Guanghua Foundation på Taiwan.

Der udvikles også på uddannelsesområdet i Kina. Der er brug for ledere i Kina, og enhver højere læreanstalt har efterhånden et ledertræningsprogam som supplement eller som selvstændig del af de tilbudte uddannelser. Peking University's Guanghua School of Management var det første statslige universitet, der kunne tilbyde en MBA i 1999, og nu eksperimenteres der med en variant direkte målrettet kinesiske nonprofitforetagender. De første begyndte sidste år i 2015 og bliver færdige i sommeren 2017.

Som uddannelse er MSEM sidestillet med MBA-programmet på Guanghua. Man gennemgår i store træk samme grundpensum som på MBA, men nogle af kurserne er specielt tilrettelagt med henblik på forståelse af de særlige rammer og arbejdsvilkår, som nonprofitorganisationer arbejder under. Det er både særlig lovgivning, økonomistyring og fundraising.

”MSEM skal hjælpe med til at løse sociale problemer ved at bruge en kommerciel tilgang, også når der er tale om nonprofitorganisationer. Hvis man bruger en forretningsmodel, bliver organisationens grundlag mere solidt, og mål og midler kan bedre nå hinanden”, siger Harry, som selv valgte MSEM’en fremfor den traditionelle MBA, som tiltrækker adskillige hvert år. Han griner lidt og tilføjer, at betalingen for undervisningen på MSEM er lidt lavere end på den egentlige MBA.

”Vi skal med den nye master promovere professionalisme i organisationerne. Gøre dem mere effektive. Desuden er det nødvendigt at være helt ajour med de nye ’charity laws’, som sætter rammerne for funding af især NGO’er og græsrodsorganisationer”.

Harry fortæller, at den første årgang er på 27 fuldtidsstuderende med vidt forskellig baggrund. Ikke alle kommer fra NGO’er, græsrodsorganisationer eller anden non-profit. Der er deltagere fra banker, ejendomsselskaber og hoteller for at nævne nogle. Hovedparten arbejder selvfølgelig i nonprofitorganisationer.

Det hører med til historien, at mange af deltagerne i programmet faktisk har uvurderlige kompetencer i arbejdet med Kinas landdistrikter, og derfor burde de lige være noget for kommercielle virksomheder, som vil ekspandere udover de større byer.

Men hvad er en nonprofitorganisation i kinesisk optik? Harry forklarer, at det er statslige eller ikkestatslige organisationer, som driver virksomhed uden at skulle opnå profit. I Kina skelner man mellem egentlige statslige nonprofitorganisationer, såsom hospitaler, skoler osv., og græsrodsorganisationer samt NGO’er.

Græsrodsorganisationer er egentlig blot organisationer, der opererer med et meget lavere budget end andre nonprofitorganisationer. Oftest omkring en tiendedel. Men ikke desto mindre løser de vigtige opgaver og tager over, hvor det mere etablerede system ikke rækker. Det er for eksempel arbejde med efterladte børn, naturbeskyttelse og socialt arbejde generelt.

”NGO’er er derimod noget ganske andet”, fortsætter Harry. Der er i Kina både internationale og nationale NGO’er, og de tager hver især emner op og arbejder for sager, hvor staten ikke slår til. For at arbejde som NGO i Kina skal man have gode relationer til det politiske apparat, men det behøver ikke at betyde, at man kun kan arbejde for sager, som på forhånd er sanktioneret.

Men at udfordre eller modarbejde stat og parti i dagens Kina er en sikker vej til problemer for en NGO, international eller ej.

Og Harry selv:

”Jeg har en baggrund i studier i teoretisk og anvendt lingvistik fra Beijing International Studies University. Efter det fik jeg job på Beijing Normal University’s internationale kontor, og hovedparten af opgaverne bestod i at søge visum til ansatte og studerende. Så jeg kvittede, selv om jeg ville have fået en Beijing hukou, hvis jeg havde holdt kontrakten i tre år”.

”Dernæst fik jeg job i et amerikansk PR Bureau, Hill and Knowlton. Jeg havde blandt andet ’Olive Oil Association’ som kunde. Det job havde jeg nogen tid”. Videre fortæller Harry, at en god HR-ven hjalp ham med at finde hans nuværende job i World Animal Protection, som er en international NGO, der også har kontor i Beijing. Og skiftet, jo, for ”nye mennesker, og så selvfølgelig for at tjene penge”.

”Senest arbejder jeg på deltid i en kinesisk NGO sideløbende med mit arbejde i World Animal Protection og studierne. Jeg vil gerne bruge mine kvalifikationer bredt og arbejde med nye opgaver og opbygge en lille organisation”, siger Harry og skynder sig at nævne, at det er ”hårdt og kun betaler halvdelen”.

Faktisk har Harry en lille tilknytning til noget dansk. I studietiden var han trainee på den danske ambassade i seks måneder i handelsafdelingen, hvor han arbejdede med ’Fast Moving Consumer Goods’ og reklamer. Blandt andet rådgivning om, hvordan man målretter reklamer til det kinesiske marked, der som oftest er helt forskelligt fra det danske, hvis man skal fange forbrugernes interesse.

Hvad med fremtiden? Der er helt klare mål med den nye uddannelse, og Harry nævner to muligheder: enten landedirektør i en international NGO, hvor erfaringen fra de mange tidligere jobs kan udnyttes til fulde. Men også CSR-lederstillinger i en af de store kinesiske eller internationale virksomheder har fanget interesse.

Det at lave velgørenhedsarbejde i forbindelse med kommercielle aktiviteter er der, hvor Harry gerne ser sig selv.

Men hvordan er miljøet for NGO’er for tiden set fra en kinesisk medarbejders stol? Faktisk ikke dårligt. Det er et krav, at man som NGO er villig til samarbejde med myndighederne, hvis man vil have arbejdsrum og nå reultater. Men der er også en fornemmelse af, at myndighederne ønsker, at NGO’erne udvikler sig, særligt når de arbejder løsningsorienteret og med praktiske tilgange, der passer til ”systemet”.

Egentlige protestorganisationer har det fortsat svært i den kinesiske model.

13. femårsplan 2016-2020.
Målet er: moderat velstand.
Kodeordene er: innovativ, koordineret, grøn, åben og delt.

KINAS STORE UDFORDRINGER

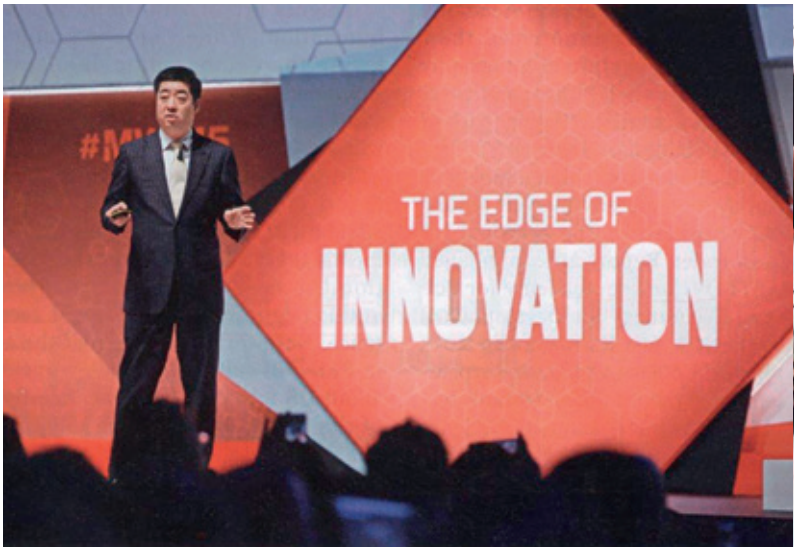

Ambitionen er at bygge et grønt Kina. Skovrejsning udføres konsekvent.

Det er ikke en ny politik. Siden 1979 har man fx plantet i Nordkina – den grønne mur, the Three-North Shelterbelt Program. Man har tilplantet 20 mio. hektarer – det svarer til en syvendedel af verdens totale menneskeskabte skov. 21,63 % af Kina er nu dækket af skov, 208 mio. hektar.

Men skove gør det ikke alene. Man ønsker en grøn bevidsthed med en grøn produktion og en grøn livsstil. De afgørende succeskriterier er rene fødevarer, drikkevand og luft.

"Created in China". Det er planen, at gearskiftet i Kinas industri skal flytte den væk fra den lave ende af værdikæden. Man vil flytte fra kvantitet til kvalitet. Fra produktion til innovation.

Derfor har man udvalgt 16 strategiske indsatsområder som fx 5G, hvor man står stærkt allerede. Fra 2G til 4G lykkedes det de kinesiske virksomheder at rykke op blandt verdens førende, og Huawei er i dag verdens største producent af telekommunikationsudstyr. Huawei investerer stort i 5G.

”Når Kina vågner, vil verden skælve” er et efterhånden klassisk citat, der tilskrives Napoleon, de franskes kejser for mere end 200 år siden.

Kildeangivelsen er tvivlsom, men det gør selvfølgelig ikke citatet mindre godt. Og da Kina er vågnet, hvad de sidste fire årtiers udvikling har vist, kan man efterprøve dets holdbarhed i forhold til realiteterne.

Nøgternt set har verden ikke skælvet ved den kinesiske opvågnen, men taget den til sig som et velkomment bidrag ikke mindst til den globale økonomi med en vareudveksling, der har givet positive resultater både her og der.

Men helt aktuelt er der små skælv at registrere: I globale finanskredse er der frygt for, at en kinesisk bolig- og gældsboble er på vej til at eksplodere med en følgevirkning, der vil være sammenlignelig med den vestlige finanskrise fra 2008. Og specielt i de sydøstasiatiske lande er der p.t. bekymring over en stigende kinesisk sømilitær oprustning sammenholdt med tvivl på USA's evne og vilje til at skabe en nødvendig balance, der sikrer fred om ikke ro i regionen.

Den sidste frygt har megen teatertorden i sig. Hverken Kina eller USA har interesse i konflikt – men har hver for sig en egeninteresse at varetage: Kina i at blive anerkendt som stormagt og som Asiens primære, USA i at finde ind i en ny rolle, efter at ”verdens politibetjent” har fået slidmærker på image-billedet i Barack Obamas præsidentår med vaklende kurs ikke mindst i Mellemøsten.

Den første frygt – om boblen – er mere reel. Tallene viser det. Den interne officielle kinesiske gæld, først og fremmest gennem bankerne, er nu på over 250 procent af bruttonationalproduktet. Det kan få enhver husmandsøkonom til at gyse, også når gældstallet skal ses i sammenhæng med en faldende vækst i en produktion og afsætning, der har været basis for Kinas tigerspring ind i verdensøkonomiens top ved siden af USA.

Det er et problem, når det – for at skære det ud i populært pap – kræver 4 yuan i ny gæld at skabe for 1 yuan værdi, hvor forholdet bare for et par år siden var 1 til 1. Eller når mange virksomheder har et overskud på deres drift, der er mindre end den renteudgift, de har på deres gæld.

Der kaldes på indgreb, og der kaldes på reformer. Lyttede man til tonerne fra forårets nationale folkekongres, Kinas svar på et vestligt parlament, blev der lovet fortsat kontrolleret reformpolitik, og at der var grund til varsomhed, men ikke til den store bekymring.

Finansfolk uden for Kina har ikke ladet sig berolige af ministerpræsident Li Keqiangs udtalelser på kongressen, selvom han dog havde og har noget at have sine beroligende ord i: Kina har stadig en årlig vækstrate mellem 6 og 7 procent – noget mange regeringschefer vil misunde kineserne. Og Kina går ikke fallit hverken i dag eller i morgen, for nok er den indenlandske gæld uhyrlig, men landet har en enorm reserve i sine investeringer i udenlandske værdipapirer.

Hvortil kommer en skjult indenlandsk reserve. Hvor stor den er, ja, det er et godt spørgsmål, der er vanskeligt at besvare, fordi det handler om de penge, som de kinesiske familier rent ud sagt har gemt i madrassen eller tilsvarende private gode steder.

Det er et forhold, der har baggrund i, at Kina ikke er noget velfærdssamfund, hvor man går til det offentlige, hvis man er i knibe. Det er familiens ansvar, at den sørger for sine egne, og at der bruges mindre, end der tjenes, så der altid er nok til at klare en nødsituation og lidt til.

I Kina kalder man dem ”zombie-industrier”. Forældede og forurenende. Det er et problem, og det er stort. Forne tiders stolthed rives ned.

Når man skal vurdere, hvad Kina planlægger, kan det være nyttigt at se på, hvad der allerede er gennemført. I den forrige femårsplan fra 2010-2015 afviklede Kina forældet produktionskapacitet svarende til 100 mio. ton stål, 560 mio. ton kul og 400 mio. ton cement. Det var medvirkende til, at målet om at reducere CO2-udledningen med 17 % pr. BNP-enhed blev opfyldt.

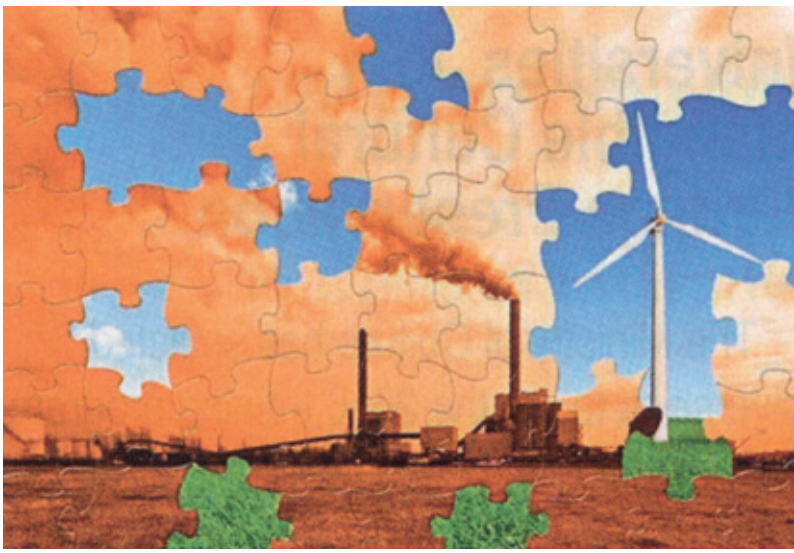

Forurening er et af de helt store problemer i Kina. De brune brikker i puslespillet skal udskiftes. Et af indsatsområderne er en satsning på elektriske biler. I 2016 investeres der 30 mia. yuan i udbygningen af nettet af ladestationer, der kommer til at bestå af en kombination af offentlige og private. Ladestationerne er forudsætningen for udrulning af elektriske biler. Der planlægges med en produktion af mindst to mio. elektriske biler om året i 2020 som led i ambitionen om at blive verdens førende på feltet. I 2015 blev der solgte 300.000 ny-energi biler (NEV) i Kina. Det svarer til ca. en tredjedel af verdens.

Men set med regeringsøjne er pengene på kistebunden eller under madrassen både et positivt træk og et problem. Det er en reserve, men så længe pengene ikke kommer ud at arbejde, er det en mangel.

Turisme er en afgørende faktor for at øge forbruget. Også her indtager Kina en førsteplads, både nationalt og globalt. The World Travel & Tourism Council har beregnet, at turisme bidrog med 10,1 % af BNP i 2015, og det var mere end sektorer som bank og bilindustrien. Turismen er også vigtig for beskæftigelsen, da ca. 10 % arbejder her.

Turismeindustrien er andet end masseturisme og shoppeture. Der er flere og flere kinesere, der vælger at rejse individuelt. Over halvdelen af de indenlandske kinesiske turister rejser selv. De mange biler skal luftes.

Kravene til indhold og variation i turismen stiger ligeledes. Unge kinesiske entreprenører udvikler turismen kreativt. En forretningsmodel er fx baseret på medicinsk turisme, hvor man kombinerer plastikkirurgi med at lægge klinikken i smukke omgivelser. En anden er internet+, hvor onlineturistbureauer kombinerer med køb af finansielle varer, både ratebetaling af rejse og opsparing af lommepenge.

Forklaring: Et af hjørnerne i den femårsplan, som Li Keqiang forelagde på folkekongressen, har som forudsætning, at det hjemlige forbrug skal øges, så vækstraterne kan fastholdes trods ændrede konjunkturer på verdensmarkedet. Fornuften i synspunktet kan ikke betvivles, men det kniber med virkeliggørelsen, når den almindelige kineser sidder tungt på tegnebogen. I parentes bemærket: Sådan som danskerne også har gjort det siden 2008, hvilket er en del af forklaringen på utilfredsstillende danske væksttal.

Li Keqiang og hans kolleger i den kinesiske regering har en uhyrlig opgave: Spark gang i det hjemlige forbrug, få saneret banksektoren, få lukket tabsgivende sværindustri og forurenende kulminer, skab nye job til dem, der ellers bliver arbejdsløse, få løftet indtægtsmulighederne på landet – og få så også lige tegnet konturerne til et kommende velfærdssamfund, der bl.a. bliver i stand til at tage sig af en voksende ældregeneration, der – som følge af den hidtidige etbarnspolitik – ikke kan få den familieforsørgelse, som ellers har været kinesisk tradition.

Gør det. Eller imødese en social uro, der i sin yderste konsekvens vil være en trussel mod det kinesiske kommunistpartis magtmonopol.

Det er lidt i lyset af denne problemstilling, at man skal se den aktuelle arbejdsdeling i Kinas todelte topledelse – præsident og leder af partiet i en person, ministerpræsident en anden.

I de nærmest foregående regeringsperioder var præsidenten, først Jiang Zemin, siden Hu Jintao, bureaukratiske lidt kedelige personer – ingen politisk sexappeal – mens deres håndgangne mænd som regeringsledere, Zhu Rongji og Wen Jiabao, var folkelige skikkelser, der gennem medierne gav parti og regering et menneskeligt ansigt.

Mens vi diskuterer Uber, stormer DiDi og lignende app-baserede taxa-tilkaldetjenester frem i Kina. I 2015 modtog alene DiDi 1,43 mia. opkald, og det tal forventes fordoblet i 2016.

Deleøkonomien er i voldsom vækst i Kina. Faktisk er Kina på vej til at blive det land i verden, hvor deleøkonomien er størst. National Information Center i Kina forventer en årlig vækst på 40 %, og dermed vil deleøkonomien udgøre ca. 10 % af BNP i 2020.

Ifølge den officielle statistik er der i Kina 70,17 mio. fattige. Det er baseret på en fattigdomsgrænse på 2300 yuan i årlig indkomst i faste 2010-priser.

Målsætningen er, at man skal opbygge et moderat velstående land i alle henseender i 2020. Og det betyder, at fattigdom som sådan skal afskaffes. Derfor har man iværksat arbejdet med at identificere, hvem der er fattige, og lavet en database. Det er 665 amter, der skal løftes ud af fattigdom inden 2020. 128.000 (!) landsbyer.

Konkret er det en mand som Yu Fumin. Han bor i Shanglou 110 km sydøst for Xi'an i Shaanxi-provinsen og dyrker grøntsager i et drivhus. Ved det og lidt arbejde ved siden af tjener han 10.000 yuan om året. Det er ikke nok til at forsørge en familie på fem. Ud over ægteparret er der den gamle mor på 82 år, en arbejdsløs søn og en studerende datter.

Landsbykomiteen hjælper på forskellig vis. Man har foræret familien valnøddetræer. Når de giver valnødder om to år, så har landsbyen fået oprettet e-handelsplatforme, så man kan afsætte Yu Fumins og andres valnødder til hele Kina. Filosofien er den kendte med at give den fattige en fiskestang, ikke en fisk.

Nu er rollerne byttet om: Det er præsident Xi Jinping, der er mediestjernen, mens Li Keqiang er bureaukraten, der arbejder på de indre linjer. Men Xi Jinping er også partilederen, der kæmper for at forhindre ethvert anslag mod kommunistpartiets autoritet – og gør det med så megen ildhu, at han er den første, hvis styrke er blevet sammenlignet med afdøde formand Maos. I 50-året for starten på katastrofen "den store proletariske kulturrevolution" er det ikke nødvendigvis ment som en kompliment. Frygten lurer for et enmandsstyre – i stil med de centralasiatiske og model Vladimir Putin i Moskva.

Et mere udadvendt forhold er, at Xi Jinping har tillagt sig titlen "øverstkommanderende for Folkets Befrielseshær". Det har han været af gavn som formand for partiets militærkommission, der er det organ, som bestemmer, hvad vej kanonerne eller geværerne skal vende. Men med præciseringen "øverstkommanderende" bringer han sig på linje med den amerikanske præsident, der er "Commander in Chief", og det tæller i en kinesisk selvforståelse, hvor folkerepublikken – eller dens ledere – ikke vil mindregøres i en stormagtsammenhæng.

Men på de indre linjer har det vakt større opmærksomhed, at Xi Jinping på det seneste har ladet sig titulere som "den centrale leder". Det er et udtryk, der ikke har været brugt om nogen kinesisk leder siden Mao, så der fabuleres i de dertil indrettede kredse over spørgsmålet: Hvorfor nu lige det? Og så nu?

Det er ikke alle perspektiver i Kina, der kun er økonomiske.

Nils Thostrup er journalist med udenrigspolitik som speciale. Han har rejst i Kina siden 1974 og skrevet fire bøger om folkerepublikkens udvikling gennem reformårene.

Vi kender fotoet af magtens mænd på række.
Sådan er deres udsigt – en hær af journalister og fotografer er kampklare ved pressemødet efter folkekongressen i marts.

SÅDAN ER KAPITALISMEN ... **OGSÅ**

Titlen er jo lokkende – *23 ting man fortier om kapitalismen*. Måske en lille sproglig stramning i forhold til den engelske originaltitels "don't tell" (ikke fortæller). Men pyt, publikum skal jo fristes ind i arenaen, og den foreliggende er bestemt besøget værd.

Den 53-årige koreanskfødte økonom Ha-Joon Chang, der nu forsker og underviser ved det britiske Cambridge-universitet, tager læseren på en forrygende rundtur i kapitalismens krinkelkroge.

Det sker på baggrund af 2008's globale finanskrise, som fik Ha-Joon Chang til at tage de kritiske briller på over for ny-liberalismen og de påståede frie markedskræfter, som alt efter ens personlige holdning kunne udpeges som skurke eller helte.

Bogen udkom allerede i 2010, og efter dens oversættelse til 34 sprog var den i 2013 medvirkende årsag til, at forfatteren blev nævnt som en af verdens 20 førende økonomiske tænkere. Hatten af for det.

Men at den først kommer på dansk i 2016 er baggrunden for, at nærværende anmelder vil anklage titlens "fortier" for en lille stramning: De seneste års politisk-økonomiske debat har ikke efterladt megen fortielse om ny-liberalisme, markedskræfter eller kapitalismen generelt. For slet ikke at snakke om behovet for statslig regulering – eller overdrivelsen af samme.

Men bedre sent end aldrig: Bogen er god, velskrevet og tankevækkende – kritisk over for kapitalismen, men også forsvarende den som et godt økonomisk system, det bedste endda sammenlignet med alternativerne. Og forfatterens konkluderende artikel med hans opskrift på en begyndende operativ ny-kapitalisme giver bestemt anledning til eftertanke, om end ikke til absolut tilslutning.

Så lad den være anbefalet generelt – med den tilføjelse, at en bog af denne type normalt ville falde uden for *Danmark-Kinas* anmeldelsesrammer, men den har så mange referencer til de sidste 40 års udvikling i Kina, at den fortjener en særlig anbefaling over for dette tidsskrifts publikum og ikke mindst de erhvervsfolk, der søger forståelse for dets marked med både muligheder og faldgruber.

Med baggrund i Ha-Joon Changs beretninger og betragtninger er det muligt at lave omfattende tjek-lister, inden man begiver sig ud på den kinesiske blandings-kapitalismes grumsede, oprørte hav. Og det kan være klogt at gøre, ikke mindst når en bolig- og gældsbobble konkurrerer om opmærksomheden med folkerepublikkens nyeste femårplan.

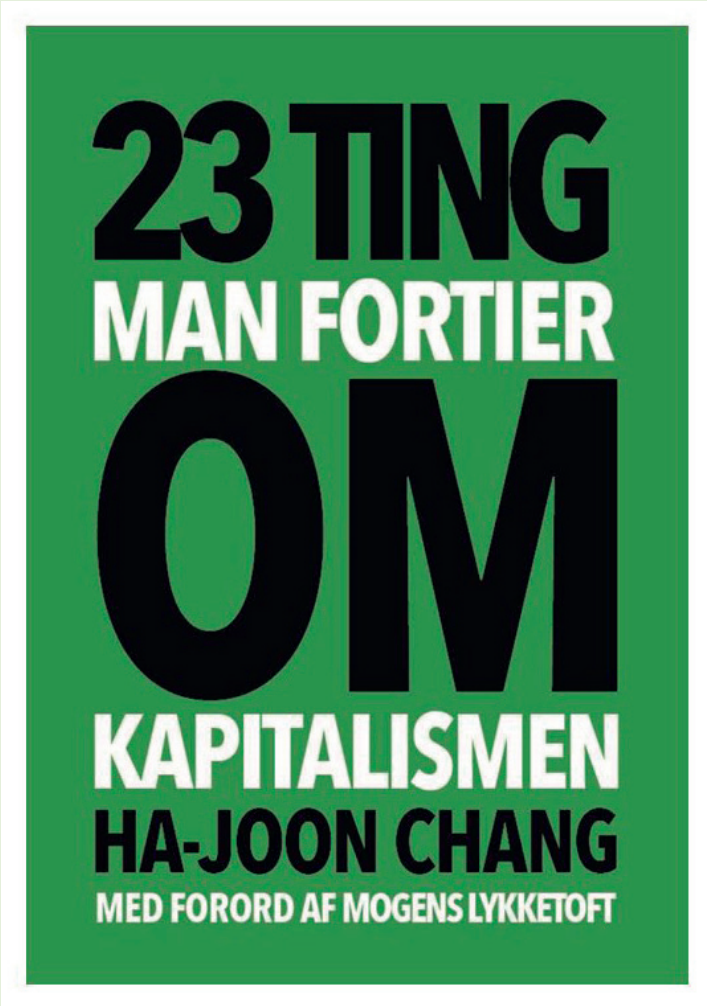

Ha-Joon Chang
23 ting man fortier om kapitalismen
Oversat fra engelsk af Joachim Wrang
og med forord af Mogens Lykketoft
Forlaget Klim 2016
320 sider. 300 kr.

Nils Thostrup er journalist med udenrigspolitik som speciale. Han har rejst i Kina siden 1974 og skrevet fire bøger om folkerepublikkens udvikling gennem reformårene.

DanmarKina

HANENS ÅR

HAPPY CHINESE NEW YEAR
欢乐春节

Til næste år går vi ind i hanens år, og vi har allerede aftalt med Musikhuset Aarhus, at vi fejrer kinesisk nytår **lørdag den 7. januar 2017 kl. 10-16**.

Vi får besøg af en kinesisk trup, og denne gang vil der sandsynligvis også være kunsthåndværkere med direkte fra Kina. i det hele taget planlægger vi med at give den lidt ekstra, da det er starten på Aarhus som europæisk kulturby.

Om aftenen inviterer ambassaden til forestilling i Rytmisk Sal. Der bliver også en forestilling i København, men der har vi ikke datoen endnu. Hold øje med vores FB-side.

EFTERLYSNING

Det er et meget stort arrangement, vi står med, og vi kunne godt bruge nogle flere frivillige. Hvis du har mod på at stå i en bod, eller hvis du har noget at vise frem, vil vi meget gerne høre fra dig i god tid inden.

Men du er selvfølgelig også velkommen til bare at dukke op for den gode stemning og de mange aktiviteters skyld. Vi har overvejelser om at arrangere fælles transport fra København, og hvis det er noget, du kunne være interesseret i, så send en mail til vdk@mail.dk.

BOGSALG

Vi holder næste seance med vores populære bogsalg til efteråret - gør klar til vinterens hyggestunder, køb en fødselsdagsgave eller vær tidligt på den med juleforberedelserne og find en sjov og anderledes ting til pakkespil.

Vi sælger anmeldereksemplarer af danske udgivelser for en slik: bøger til bare **10 kr. pr. stk.**, og CD'er går for **en flad femmer**.

Det er IKKE bøger om Kina – men alt muligt andet. Der er hundredvis af bøger og CD'er på lager, men vel at mærke kun et eksemplar af hver.

Salget støtter foreningens arbejde. Kom og køb selv, men hjælp os ikke mindst med at lade andre vide, at det er NU! Alle interesserede er velkomne.

Kom glad og vær med. Døren er åben:

torsdag 22. september kl. 16-20
fredag 23. september kl. 16-20
lørdag 24. september kl. 14-18

Marie Belows Vej 14, Lisbjerg, Aarhus N

WORKSHOP

KINESISK OPERA

Velkommen til en oplevelse af de sjældne. Vi får besøg af den kinesiske operaskuespiller Chen Rui. Han vil vise os, hvordan man laver kinesisk opera – sang, ord, bevægelser, kostume, maske – alt det unikke, der kendetegner kinesisk opera.

Og naturligvis give os smagsprøver.

Chen Rui er ekspert i kunqu-operaen, og han vil derfor også fortælle os om den. Kunqu-operaen er over 600 år gammel, og den kaldes "moderen" eller "læreren" til de andre operaformer i Kina. Den kom i 2001 med på listen over den kulturelle verdensarv.

Workshoppen holdes på engelsk.

Torsdag 11. august kl. 19-21
Aarhus

NB: Vi arbejder på at finde et centralt lokale til workshoppen. Hold øje med sted på foreningens facebookside.

Fotos: Peter Orm Hansen

KINESISK NYTÅR

Fejringen af det kinesiske nytår i Musikhuset Aarhus har for længst udviklet sig til en regulær folkefest. Og det var ingen undtagelse, da vi først på året tog hul på abens år. Levende aber kunne vi ganske vist ikke præstere – efter succesen med heste og geder de to foregående år – men Kay Bojesens ikonografiske af træ var der i stort tal og i tre forskellige størrelser. Såmænd også i en hæklet version!

En af de store nyskabelser var en udstilling af små kinesiske elbiler fra firmaet ClimaCar i Ebeltoft. De vakte behørig opsigt. Men der var også stor interesse for de mere traditionelle boder: den kinesiske købmandsbutik, teforretningen med smagsprøver, akupunkturklinikken, kinesiske møbler og antikviteter. På bogfronten var der både et velassorteret antikvariat, og de to forlag NordØsten og Systime var repræsenteret. I den helt rette stemning – under palmerne! – bød rejsebureauet Sinex sig til.

På de to scener var der alt fra tajji-opvisning over sang og dans til modeshow. Der var en række små foredrag og to afdelinger med klavermusik: Kinesere spillede klassisk vestlig musik, og en dansker spillede spændende ny kinesisk.

Alt i alt var det igen en festlig og meget stemningsfuld dag. Og der var vel igen i år besøg af 4-5.000 gæster.

TBR

POST B
PP DANMARK

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: **Danmark-Kina**, Marie Belows Vej 14, 8200 Århus N
HUSK at give os besked om flytning på tlf. 86 23 10 12 eller vdk@mail.dk

FOTOS FRA KINA 2

JENS SCHOTT KNUDSEN

DEN SMALLESTE

Qianshi Hutong (钱市胡同) anses normalt for at være den smalleste hutong i Beijing. Direkte oversat betyder navnet Pengemarkedgyde. Det er et passende navn, da hutongen ligger i Qianmen-kvarteret, som i Qing-dynastiet var hjemsted for meget af byens finansielle aktivitet.

Hutongen blev smallere, efterhånden som bankerne ved siden af ekspanderede.

Jens Schott Knudsen er dansk fotograf og jurist bosat i Beijing.

Mød ham på http://blog.pamhule.com/.